

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXXI. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA
ÉS HÍRLEVELE – 2015. JÚNIUS 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

6-7.

A FÉLELEM JOGA

Egy új világ hajnalán élünk, és ha nem vigyázunk, ez az új világ szőröstül, bőrostül felfal mindannyiunkat. Miért? Mert ez az új világ az erőre épül, és a félelemre épít. Az erő a hatalomé, a félelem az alattvalóké. De tényleg a hatalomé az erő? S mi, hatalom nélküliek tényleg csak alattvalónak valók vagyunk? Vagy mi alázzuk saját magunkat azzá?

Lehet rugózni azon, hogy mit tehet a kisember a hatalommal szemben, lehet rugózni azon, hogy abban, ahogy élünk, a hatalomé a legnagyobb felelősség, de egyszer muszáj szembenézni önmagunkkal is! Mersz kell hozzá, és egy tükör. Ha van bátorságunk belenézni, akkor tisztán láthatjuk: egy olyan világban, ahol a félelemre hivatkozva folyton-folyvást csak egy szélesebb hátat keresünk, hogy legyen mi mögé bújnunk, de a másiktól elvárjuk, hogy minden gondunkat, bajunkat megoldja, nos, egy ilyen világban a saját felelősségünk a legnagyobb! Egy olyan világban, ahol a félelem jogához ragaszkodunk, de a morgás jogáról mi magunk mondunk le, ott önként kínáljuk fel magunkat díszvacsorára a hatalomnak. Fortélyos! Merjünk hát szembenézni azzal az igazsággal, hogy ilyen világban elsősorban mi magunk hagyjuk magunkat alattvalókká alázni!

Szégyen. Nemegyszer jutott ez eszembe mostanában. A tanév vége felé közeledve aktualitása révén is sok szó esik a közéletben az oktatásról, a kormány ötéves oktatási-nevelési tevékenységéről, az új és újabb átszervezésekről. Egyre többen hallani arról, hogy az iskola a tűréshatáron van, összeomlás előtt áll, hogy a pedagógusok, a gyerekek is a végkimerülés szélén tántorognak, hogy semmi se jó, semmi se „gilt” ezen a téren, és ezt most már a szülőknek, nagyszülőknek is látniuk kell, hisz a bőrükön érzik. Jelentem, nem érzik. Vagy, ha érzik is, hát nem akarnak foglalkozni vele. Legalábbis erre gondoltam, amikor egy oktatásról szóló fővárosi kerekasztal-beszélgetésen összeszámoltam a hallgatóságot. Újságírókkal együtt sem voltunk 20-nál többen. Pedig a fórumon kérdezettek, a PSZ, a PDSZ és az alapítványi iskolák elnöke, a Wallenberg volt igazgatója, egy szakújságíró nemcsak az oktatás jelenéről, múltjáról, de a jövőbeni teendőkről is beszélt, és az időpont is barátinak volt nevezhető, hétköznap, délután ötkor. A Facebookon meghirdetett rendezvényre mégsem voltak kíváncsiak az ilyen-olyan okból érintettek. Hiába jelezték sokan, hogy ott lesznek, hiába ment és megy a „szájkarate” a közösségi fórumon az oktatás ellehetetlenüléséről meg arról, hogy most már csináljon valaki valamit, magára az eseményre is csupán néhány ezrednyi töredéke jött el a „képernyőtigriseknek”. A hozzászólók vagy számon kértek, vagy összefogást sürgettek az ürességtől kongó teremben.

Minden kerületből öt – ennyi volt a kérés szakszervezetünk fővárosi tagjaihoz. Ha kiszámoljuk, Budapest huszonhárom kerületének sok-sok ezres taglétszámából összesen 115 ember. Ennyien kellett volna, hogy összegyűljünk a Köröndön, hogy aztán szolidaritásból végigvonuljunk a belvárosra a szociális ágazat 8 ezres köréig, hogy verőfényes péntek délután. A kért létszámból még a vidékről érkezettekkel együtt is csak töredéknyien voltunk. Egy tábla keserű csokiban le nem értem fogadni, hogy kollégáink közül katasztrófaturistaként is többen jöttek el meg nézni a leégett köröndi házát. Az otthon maradók közül sokan halaszthatatlan teendőkre hívatkoztak, sokan arra, hogy féltik az állásukat, nem mernek arccal vállalni egy ilyen kihívást. Persze nemcsak szolidaritási tüntetésen, de saját demonstrációinkon is erős hivatkozási alap ez. Fortélyos félelem! Csak azt nem értem, a netadó elleni tüntetésen hogyan mert utcára vonulni 200 ezer ember?

Akkor megtapasztaltuk, akár meg is tanulhattuk volna, a tömeg arctalan ugyan, de hatalmas erő! Ezt az erőt a szociális dolgozók tüntetésén is érezhettük, amikor az egyik szónok arra kérte a zúgó, morajló tömeget, félperces némaságba sűrítse minden panaszukat, keserűségüket. A kisemmizettek és becsapottak tömegének, a szolidaritásból ott levőknek csendje messze hangzó volt, ordítóan fájó és megrendítően erős. A vasúti dolgozóktól a szociális dolgozókon, a hajléktalanokon, az egészségügyiseken át a pedagógusokig minden hitegetett és átvett összefogásának erejét hirdette.

Erre az erőre, ahogy a magunkéra is, nagyon kell vigyáznunk! Ha nem tesszük, az új világ nemhogy felfalja, de ha megrágott, ki is köp bennünket. Már szólnak a vészcsengők!

Tessék meghallani!

Millei Ilona

A TARTALOMBÓL

A Klik (kis)kapu

Felháborító, hogy az óvodapedagógusok, a pedagógusok oktató-nevelő munkáját segítők 2008 óta befagyaszott bértáblájának emelésére „nem terveznek egy fillért sem”, semmiféle béremelést nem kívánnak biztosítani. (Galló Istvánné, a PSZ elnöke)

3

Múltban a jövő

Az MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaság-tudományi Intézetének munkatársai egy olyan sablont dolgoztak ki, amely a nyilvánosan hozzáférhető adatbázisokra támaszkodva, száz indikátor alapján mutat pontos képet a magyar közoktatás állapotáról.

5

Módosított köznevelés

Új intézményfajtákat, szakgimnáziumokat és új típusú szakközépiskolákat vezetnek be 2016. szeptember 1-jétől a köznevelési törvény szerdán elfogadott módosításával. A módosítás nyomán szakgimnáziumban szakmai érettségi vizsga és szakképesítés lesz szerezhető.

8

Reformért kiált az informatikaoktatás

Az általános és középiskolai oktatás nem ad megfelelő tudást – vélik a szakértők. A mai programozási nyelveket ismerő, jó oktatókat azonnal levadássza a piac, és elhagyják a pedagógiai pályát.

9

Oktatás, vita, színház

Minden nézőnek el kell döntenie, hogy a feltett öt kérdésre ő maga igennel vagy nemmel felelne, s döntése szerint kell helyet foglalnia a színpad két oldalán. Középut nincs. (Szivák-Tóth Viktor, színész-rendező)

10

Rendezni végre közös dolgainkat...

Az oktatás fejlesztése, kiterjesztése vagy éppen ellenkezőleg, szűkítése, visszafogása a társadalmi fejlődést hosszú távra meghatározó politikai döntés. Az oktatás évtizedekre határozza meg a közgondolkodást. (Szüdi János)

11

A gyerekkori mesék hatalma

Ők az elsők a történelem során, akik a fontos ismereteket nem szüleitől sajátítják el, hanem épp ők azok, akik oktatják az előző generációt a digitális technikára, sajátosságaira. A „digitális bennszülöttek” másképp gondolkodnak olvasásról, irodalomról.

13

Tisztelt Olvasóink!

Legközelebbi számunk 2015. szeptember 10-én jelenik meg. Mindenki jó pihenést, kellemes kikapcsolódást kíván a szerkesztőség!

Milyen lesz a következő tanév?

Megjelent a 2015/2016-os tanév rendjét szabályozó miniszeri rendelet: eszerint a következő tanév szeptember 1-jén, kedden kezdődik és 2016. június 15-én, szerdán ér véget. A tanítási napok száma 181, míg a nappali oktatás szerint működő középiskolákban és szakiskolákban a tanítási napok száma 180 lesz. A tanítási év első féléve 2016. január 22-éig tart. Az iskolák 2016. január 29-éig értesítik a tanulókat, kiskorú tanuló esetén a szülőket az első félévben elért tanulmányi eredményekről. A rendelet szerint az őszi szünet október 26-ától október 30-áig tart. A szünet előtti utolsó tanítási nap 2015. október 22., a szünet utáni első tanítási nap pedig 2015. november 2. A téli szünet 2015. december 21-étől december 31-éig tart. A szünet előtti utolsó tanítási nap 2015. december 18., a szünet utáni első tanítási nap 2016. január 4. A tavaszi szünet 2016. március 24-étől március 29-éig tart; a szünet előtti utolsó tanítási nap 2016. március 23., a szünet utáni első tanítási nap pedig március 30. – olvasható a közlönyben.

Kedvezmény psz-tagoknak

PSZ-üdülő, Csopak
(8229 Csopak, Fürdő u. 27–29. és Hársfa u. 12.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: elő- és utószezon: június 4.–július 3., augusztus 22.–szeptember 16. Főszezon: július 2.–augusztus 26.

Étkezési lehetőségek: a strand közelében elfogadható áron.

Az igénybevétel költségei: PSZ-tagoknak elő- és utószezonban 16 000 Ft/fő/hét, főszezonban 20 000 Ft/fő/hét, nyugdíjasoknak (csak elő- és utószezonban) 12 000 Ft/fő/hét. Hatéves korig a gyermekek részére kedvezményt adnak, elő- és utószezonban a beutalójegy árának 50%-át, főszezonban 60%-át kell fizetni. Üdülőhelyi díj 18 éven felüli vendégeknek: 450 Ft/fő/éjszaka. Az árak az étkezést nem tartalmazzák. K&H, MKB, OTP SZÉP-kártya-elfogadóhely.

A vendégek elhelyezése: 2-3-4-5 ágyas szobákban történik. Minden szoba légkondicionált, van fürdőszoba, tévé, hűtőszekrény is. A pihenést közös társalgó, asztalitenisz, grillező, bográcszó, játszóvár, homokozó szolgálja. Parkolni az udvaron lehet.

Jelentkezés: PSZ Győr-Moson-Sopron megyei Szervezete, 9022 Győr, Szent István út 49. Tel./fax: 96/320-545; internet: www.pszgyormegye.atw.hu; e-mail: szef_gyor@vodafone.hu.

Nem elég fittek a magyar diákok

A nemzeti egységes tanulói fittségi teszt (Netfit) állóképességi vizsgálatának adatai szerint 18 éves korukra a fiúknak csupán 37 százaléka, a lányoknak pedig csak 21 százaléka képes megőrizni fittségét – közölte a projektgazda Magyar Diáksport Szövetség elnöke május 30-án. *Balogh Gábor* a Netfit első mérésének eredményeit ismertette azt mondta: ez az adat annál inkább riasztó, mert a felmérés szerint tízéves korban még a fiúknak a 77 százaléka, a lányoknak pedig 72 százaléka számít fittnek. Ez is a mindennapos testnevelés bevezetésének szükségességét igazolja – tette hozzá. Az Európai Unió támogatásával, az Új Széchenyi Terv keretében megvalósult, a világon egyedülálló, januárban útjára bocsátott program keretében 750 ezer 10–18 éves diák fizikai állapotát mérték fel – ismertette.

Köszönetnyilvánítás

A Pedagógusok Szakszervezete Budapesti Szervezete

Reichl Mária Alapítvány

kuratóriuma köszönetet mond mindazoknak, akik adójuk 1 százalékaival a rászoruló nyugdíjas pedagógusokat támogatták.

AZ ÉN TAKARÓM ILYEN LENNE!

2014 nyarán készült egy 625 nm-es ÓRIÁSTAKARÓ, amiből több mint 400 gyereket ajándékozhattunk meg. Őket az ország minden tájáról, különböző intézményekből hívtuk meg, vagy kerestük fel. Több száz ügyes, kézimunkát szerető ember készítette a négyzeteket szívvel-lélekkel egy Facebook-csoport keretein belül. Ezt a nagyszerű összefogást az idén igyekszünk tovább „varázsolni”.

Készíts nekünk te is egy tervet!

Milyen takarót szeretnél a szobádba?

Használhatsz bármilyen eszközt a munkádhoz:

festéket, színes ceruzát, pasztell- vagy zsírkrétát, akár színes papírt, ragasztót.

Fontos, hogy hat négyzetből álljon össze a képed, és SAJÁT ÖTLETED, MUNKÁD legyen!

Küldd el az alkotásod erre a címre:

„AZ ÉN TAKARÓM ILYEN LENNE”
8073 Csákberény, Ady u. 1.

Feltétlen írd alá a neved, az életkorod és a címedet is!

BEÉRKEZÉSI HATÁRIDŐ: JÚNIUS 26.

A LEGJOBB 5 ALKOTÁST azzal jutalmazzuk, hogy az ÓRIÁSTAKARÓ összeállításának napján – augusztus 29. CSÁKBERÉNY – átadjuk a Nyerteseknek a terveik alapján készült SAJÁT takaróikat.

További információkat az ÓRIÁSTAKARÓról vagy kis versenyünkről itt kérhettek:

oriastakaro@gmail.com

ÓRIÁSTAKARÓ: Csobán Erika 30-535-4827

OLVASD, ÉS ADD TOVÁBBI!

A Pedagógusok Lapja évi előfizetési díja 5 százalék áfával 4500 forint. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek csekket postázunk. Az egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 120 000 forint, a féoldalas 60 000, a negyedoldalas 30 000 forint. Minden egyes díjtételt 27 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 1. napja.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Az OKÉT tevékenységében részt vevő

Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) hivatalos hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Millei Ilona**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Béczi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8453

Felelős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4500 Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A KLIK (KIS)KAPUJA

A PSZ szerint továbbra sem biztosítottak a források a köznevelési rendszer működéséhez

Nem garantálja a köznevelés rendszerének zavartalan működéséhez a forrásokat a jövő évi központi költségvetésről szóló törvényjavaslat, ezért a Pedagógusok Szakszervezete nyílt levélben fordult az országgyűlési képviselőkhez. Ezt a PSZ május 18-ai sajtótájékoztatóján jelentette be **Galló Istvánné**, a szervezet elnöke. Elmondta azt is, hogy a sajtóban megjelent információk szerint több mint 4 ezer kollégát foglalkoztatnak közfoglalkoztatási jogviszonyban (köz munkásként) a KLIK-nél. Közölte, azon túl, hogy a szervezet tiltakozik ez ellen, a PSZ május 15-én elküldte a köznevelési törvény módosítását célzó javaslatát a parlamenti pártok frakcióvezetőinek, a parlament kulturális bizottsága tagjainak és **Balog Zoltánnak**, az emberi erőforrások miniszterének.

Bár a KLIK forrásai a tavalyi 532 milliárd 716 millió forintról 549 milliárd 536,2 millió forintra, vagyis mintegy 17 milliárd forinttal növekednek, ez nem elegendő még a pedagógusok illetmény-előmeneteli rendszerének megváltozásához sem – mondta **Galló Istvánné** a sajtó képviselőinek. Hozzátette: „A KLIK működéséből továbbra is hiányzik csaknem 100 milliárd forint, ez a költségvetés ezt nem fogja pótolni.”

Ki fizet négyszáz szakképző intézmény után?

A szakszervezet nem látja biztosítottnak a jelenleg még a KLIK-hez tartozó, ám a szakképzés átalakítása folytán a Nemzetgazdasági Minisztériumhoz átkerülő, mintegy 400 szakképző intézmény működését sem, ehhez ugyanis elkülönített források nem állnak rendelkezésre egyik minisztérium fejezetében sem. A PSZ amiatt aggódik, hogy a KLIK-nek szánt forrásokat fogják kettéosztani.

Semmilyen fejlesztésre nem akarnak pénzt fordítani. Mindössze 2,5 milliárd forint szerepel az intézmények működéséhez kapcsolható támogatási jogcím alatt. Ez az intézményeket működtető települési önkor-

mányzatokra vonatkozik, és ez a pénz rendkívül kevés – hangzott el.

Harc az oktató-nevelő munkát segítőért

Galló Istvánné felháborítónak nevezte, hogy az óvodapedagógusok, a pedagógusok oktató-nevelő munkáját segítő 2008 óta befagyasztott bértáblájának emelésére „nem terveznek egy fillért sem”, semmiféle béremelést nem kívánnak biztosítani. Ezzel kapcsolatban megemlítette, hogy a Pedagógusok Sztrájkbizottsága az Emmivel megegyezett abban, hogy a KLIK-ben dolgozó oktató-nevelő munkát segítő technikai-adminisztratív alkalmazottaknak egyszeri juttatásként 50 ezer forintot fog biztosítani a minisztérium a 2015-ös évre. Mivel az óvodákat az önkormányzatok tartják fenn, az óvodapedagógusok munkáját segítő alkalmazottak ügyében a PSZ elnöke a belügyminiszternek írt levélben kérte számukra is az 50 ezer forintos egyszeri juttatást az önkormányzatoknak adott támogatás formájában. A levélre **Pogácsás Tibor**, a Belügyminisztérium önkormányzati államtitkára válaszolt, aki azt írta, hogy az óvodai oktató-nevelő munkát segítő alkalmazottak ügyében sem a Belügy-, sem a

Nemzetgazdasági Minisztériumhoz nem érkezett kérés, illetve az Emmi sem jelezte ezt a problémát. Pedig azt 2008, a bértábla-befagyasztás, illetve 2010 óta folyamatosan jelzi az Országos Közfoglalkoztatási Érdekegyeztető Tanács munkavállalói oldala – jegyezte meg **Galló Istvánné**. A jövő évi költségvetési javaslat ügyében a PSZ nyílt levélben fordult az országgyűlési képviselőkhez.

Szakszervezeti törvényjavaslat a törvényes foglalkoztatásért

A PSZ elnöke beszélt arról is, hogy a sajtóban megjelent információk szerint több mint 4 ezer kollégájukat foglalkoztatják közfoglalkoztatási jogviszonyban a KLIK-nél. Közölte, azon túl, hogy tiltakoznak ez ellen, az ügy miatt elküldték a parlamenti pártok frakcióvezetőinek, a parlament kulturális bizottsága tagjainak és **Balog Zoltánnak**, az emberi erőforrások miniszterének a köznevelési törvény módosítását célzó javaslatukat. Ha ezt elfogadnák, megszűnne ez a kiskapu, amely ma lehetőséget ad arra, hogy ezeket az embereket ilyen jogviszonyban alkalmazzák a KLIK-nél – mondta.

M. I.

Tüntettek a szociális ágazat dolgozói

A bérek rendezéséért és az életpályamodell bevezetéséért tüntettek a szociális ágazat szakszervezetei május 29-én a fővárosban. A többezres tüntetésen a PSZ is részt vett, így fejezve ki szolidaritását az ágazat dolgozóival.

A Becsapva és kisemmizve címmel meghirdetett demonstráción a Kórály köröndről a Kossuth térre vonultak a tiltakozók. **Varga Andrea**, az Autonóm Területi Szakszervezet elnöke beszédében azt mondta: a szociális ágazat mind a 93 ezer tagja létbizonytalanságban tengődik, és a szegénység ellen küzd. Hangsúlyozta, hogy már többször felemelték szavukat az alacsony bérek miatt, de a kormány mégsem teljesítette követeléseiket. „Véget ért a párbeszéd” – jelentette ki, és összefogásra buzdította a résztvevőket, mondván, „elég volt a becsapásból és a kisemmizésből”.

A beszédeket **Szűcs Viktória**, a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének elnöke zárta. „Többen vagyunk, mint egy NB I-es focimeccsen” – jelentette ki. Szűcs szerint a kormány nemcsak hogy az út szélén hagyta őket, hanem be is lökött mindenkit az árokba. A tüntetés végén a szakszervezeti vezetők is szót kaptak. **Galló Istvánné** a PSZ szolidaritási nyilatkozatát olvasta fel.

Összefogásra szólított fel a PSZ

A Pedagógusok Szakszervezete szolidaritási nyilatkozatban biztosította támogatásáról május 28-án a Szociális Ágazati Demonstrációs

Bizottságot. Ebben azt írták, a PSZ egyetért a Szociális Ágazati Demonstrációs Bizottság céljaival, és támogatja követeléseit.

A nyilatkozatban ez olvasható: „A szociális ágazatban dolgozók helyzetének javítása elemi érdekünk! Munkájuk valamennyiünket elkísér a bölcsőtől a sírig. Ma Magyarországon a szociális védőháló működése – amelynek feltételeit a kormánynak lenne kötelessége biztosítani – csak az ágazatban dolgozók humánusának és hivatás-szeretetének köszönhető. Önfeláldozó munkájuk elismerésére az utóbbi években csak ígéreteket kaptak. A hatalom ezzel nem csak a szociális ágazat munkavállalóit alázta meg. Az egész magyar társadalomnak üzenete, érzéketlen az állampolgárok gondjai iránt.

Ez szégyen! De nem a mi szégyenünk!”

A Pedagógusok Szakszervezete a nyilatkozatban összefogásra szólítja fel Magyarországot valamennyi ágazati szakszervezetét, függetlenül attól, a köz- vagy a versenyszférában működik. Arra kéri a magyar társadalmat, hogy ne legyen közömbös, támogassa aktívan a szociális ágazatban dolgozók követeléseit, hiszen az elmúlt években bebizonyosodott, ha az állampolgár bajba kerül, ha segítségre szorul, kizárólag rájuk számíthat.

MEGERŐSÍTETT MEGÁLLAPODÁS

Fontos döntésekkel egészült ki 2015. május 12-én a Pedagógusok Szakszervezete, a Magyar Köznevelési és Szakképzési Szakszervezet és az Oktatási Vezetők Szakszervezete által létrehozott sztrájkbizottság kormányval kötött megállapodása. A 2013. január 22-én aláírt megállapodás kiegészítésére azért volt szükség, mert 2015. július 1-jétől a szakképzési feladatok egy része új fenntartóhoz kerül. A kiegészítés lényege, hogy az új fenntartóhoz került szakképzésben dolgozó pedagógusok továbbra is ugyanazokat az előnyöket élvezik, amelyeket az eredeti megállapodás biztosít a KLIK fenntartásában dolgozóknak. A dokumentumot **Balog Zoltán** emberierőforrás-miniszter, **Czúnyiné Bertalan Judit** köznevelésért felelős államtitkár, valamint **Czomba Sándor**, a Nemzetgazdasági Minisztérium munkaerőpiacért és képzésért felelős államtitkára írta alá a három pedagógus-szakszervezet elnökével. Ezzel kiegészült az a dokumentum, amely a köznevelés rendszerének állami fenntartásával összefüggő szervezési és munkáltatói jogok gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben született meg a kormány és a Pedagógus Sztrájkbizottság között 2013. január 22-én. A megállapodás kiegészítésének pontos szövegét az alábbiakban olvashatják:

„A Kormány és a Pedagógus Sztrájkbizottság között 2013. január 22-én létrejött – MEGÁLLAPODÁS A KÖZNEVELÉS RENDSZERE ÁLLAMI FENNTARTÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ SZERVEZÉSI ÉS MUNKÁLTATÓI JOGOK GYAKORLÁSÁVAL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEKBE – megállapodás kiegészítése

A köznevelésért felelős miniszter és a szakképzésért felelős miniszter megállapítják, hogy a szakképzési feladatok egy részének új fenntartóhoz kerülésével a szakképzésért felelős miniszter új félként történő bevonása szükséges a Kormány és a Pedagógus Sztrájkbizottság közötti egyeztetések során. A szakképzésért felelős miniszter kijelenti, hogy teljesíti a Kormány és a Pedagógus Sztrájkbizottság között 2013. január 22-én aláírt megállapodásban foglaltakat.

A köznevelésért felelős miniszter, a szakképzésért felelős miniszter és az oktatásban reprezentatív szakszervezetek jogalkotásban való partneri kapcsolatát a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételtől szóló 2010. évi CXCV. törvény előírásai szerint kell működtetni.

Az állami szakképzési fenntartói szervezet az átvett szakképző intézmények tekintetében a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ és a Pedagógusok Szak-

szervezete által megkötött kollektív szerződést magára nézve a jogszabályi előírásoknak megfelelően kötelezőnek elfogadja.

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ és állami szakképzési fenntartói szervezet költségvetésében biztosítani kell az aláírt kollektív szerződés végrehajtásához szükséges költségvetési fedezetet.

2015. május 12.”

ALELNÖKÖT VÁLASZT A PSZ XXIV. KONGRESSZUSA

A Pedagógusok Szakszervezete 2015. július 3-ára és 4-ére összehívta XXIV. Kongresszusát. Mivel az Alapszabályban rögzített kettő helyett jelenleg csak egy alelnöke van a szervezetnek, ennek a kongresszusnak egyik napirendi pontja az alelnökválasztás lesz. A jelölési határidőig, 2015. március 15-éig a PSZ Országos Jelölő Bizottságához (OJB) két fő jelölésre érkezett javaslat. A PSZ alelnöki tisztségére **Kocsisné Somogyi Gyöngyi** és **Tarnay Attila** kapott jelölést. Az OJB 2015. április 2-ai ülésén megállapította, hogy a PSZ Választási Szabályzata előírásainak megfelelően történtek a jelölések, és ennek alapján Kocsisné Somogyi Gyöngyit és Tarnay Attilát a PSZ az alelnöki tisztségre hivatalosan jelöltté nyilvánította. A jelölteket az OJB meghallgatta, nevüket a PSZ honlapján közzétette. Az alábbiakban az alelnökjelölteket alfabetikus sorrendben bemutatjuk.

KOCSISNÉ SOMOGYI GYÖNGYI – 1964-ben születtem Kalocsán. 1986-ban szereztem pedagógusdiplomát a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán magyar–orosz szakos tanárként. 2006-ban szakvizsgáztam a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen közoktatási vezető–szakszervezeti vezető szakon. 2014-ben sikeresen vettem részt a pedagógus-életpályamodell keretében szervezett próbaminősítésen, így 2015 januárjától mesterpedagógus fokozatú vagyok. Tanfelügyeleti, pedagógusminősítési szakértőként is dolgozom.

1985-től 2009-ig dolgoztam pedagógusként abban az iskolában, ahol én is általános iskolás voltam. Osztályfőnök-, DMSP-, gyermekvédelmifelelős-, könyvtárosfeladatokat láttam el a tanítás mellett. 1995 és 1999 között tagja voltam egy angol–magyar tantárgyfejlesztési projektnek, melynek középpontjában a tréning- és projekt módszer, a személyiségformálás, a képességfejlesztés állt.

2009-től az összevont iskolánk egy másik tagintézményében vezetői feladatokat látok el, az átszervezésektől függően tagintézmény-vezetőként, illetve általános intézményvezető-helyettesként.

1985-től vagyok PSZ-tag. 1998-tól szakszervezeti bizalmi, 2003-tól városi titkári feladatokat láttam el. 2006-tól körzeti titkárnak és kongresszusi küldöttnek választottak. A közigazgatási rendszer átalakítása után járási titkárként dolgoztam.

Négygyermekes szülőként részt veszek a Kalocsai Sokszínű Irány Nagycsaládos Egyesület munkájában is. Főleg szervezési feladatokat kapok az egyesületben.

TARNAY ATTILA – Szakmai önéletrajz:

1993-ban végeztem a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán, magyar–történelem szakon.

1997-ben szereztem diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetemen, történelem szakon.

2002-ben tettem közoktatási vezető és pedagógus szakvizsgát a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen, egyben szakszervezet-vezető-képesítést szereztem.

1993 óta folyamatosan általános iskolai tanárként dolgozom.

Szakszervezeti múltam:

1998-tól vagyok tagja a Pedagógusok Szakszervezetének.

2001-től alapszervezeti titkár

2002 óta városi titkár és kongresszusi küldött

2008 óta Csongrád megyei titkár, az Országos Vezetőség és az Elnökség tagja

2013 óta Csongrád megyei elnök, az Ügyvivő Testület tagja, SZEK kongresszusi küldött.

MÚLTBAN A JÖVŐ

Az oktatás számokban: egy tanulmány tanulságai

A jövő évi költségvetés számai már ismertek Az oktatásban az alapfokú képzés és az iskolai előkészítés 2,9 százalékkal kap többet, ám a középfokú és a felsőoktatás támogatása alig emelkedik – előbbi semmivel, utóbbi másfél százalékkal. Ez a jövő. Ugyanakkor az MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaság-tudományi Intézetének munkatársai egy olyan sablont dolgoztak ki, amely a nyilvánosan hozzáférhető adatbázisokra támaszkodva, száz indikátor alapján mutat pontos képet a magyar közoktatás állapotáról. A kötet 2013-ig tudta megvizsgálni az oktatási rendszert, ebből mutatunk be néhány alapvető táblát.

Az oktatás jövő évi költségvetési javaslata

A jövő évi költségvetési javaslat szerint az oktatásban nőhet a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (Klik) támogatása, eszerint 549,5 milliárdhoz juthat és 12 milliárdos bevétellel számolhat. 2016-ban is folytatódik a pedagóguséletpálya-program és a szakképzési rendszer idén elkezdett bővítése. A Kliknél a személyi juttatásokra az idei 386,86 milliárddal szemben 404,48 milliárd forint szerepel az MTI híre szerint.

2016-ra kiterjesztik az ingyenes tankönyvellátást a teljes alsó tagozatra, ehhez a költségvetés biztosítja a most belépő negyedik évfolyamosok tankönyvcsomagjainak kiadási többletét, továbbra is megtartva a felsőbb évfolyamoknál a rászorultságalapú ingyenesség forrásfedezetét. Minderre másfél milliárd forintot fordítanak, a tankönyvtámogatásokat az oktatásért felelős miniszter utalványozása alapján 2016. augusztus 25-éig folyósítja a kincstár.

A tankönyvtámogatás fajlagos összege az 1–4. évfolyamon 980 forint/tanuló, az 5–8. évfolyamon 1270 forint/tanuló, a hat évfolyammal működő gimnáziumokban a 7–8. évfolyamon 1580 forint/tanuló.

A központi költségvetés a minősítő vizsga és a minősítési eljárás keretében elnyert minősítés alapján besorolt, 2016. január 1-jén pedagógus-munkakörben foglalkoztatottaknak az elnyert minősítéssel járó bérnövekményéhez és az ahhoz kapcsolódó szociális hozzájárulási adójához támogatást nyújt, amelynek elismert összege a Pedagógus I. fokozatból Pedagógus II. fokozatba lépés és középfokú vagy alapfokozatú végzettség esetén 384 ezer forint/fő/év, mesterfokozatú végzettség esetén 421 ezer forint/fő/év, Mesterpedagógus vagy Kutatótanár fokozatba lépés és középfokú vagy alapfokozatú végzettség esetén 1 millió 403 ezer forint/fő/év, mesterfokozatú végzettség esetén 1 millió 544 ezer forint/fő/év. A teljes összeg illeti meg a fenntartót azon pedagógusok után, akik a minősítést 2014. december 31-éig szerezték meg. Az összeg 11 havi időarányos része illeti meg 2016. február hónaptól a fenntartót azon pedagógusok után, akik a minősítést 2015. évben szerezték meg.

Köznevelési humán célú szolgáltatásokra és támogatásokra 166 milliárdot tartalmaz a költségvetés tervezete.

Az Oktatási Hivatal 4,47 milliárdos támogatással és 1,75 milliárdos bevétellel számolhat. Az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet bevételeit 3,95 milliárdra, a támogatást 1,64 milliárdra irányították elő. A hit és erkölcsoktatása és a tankönyvtámogatás 3,7 milliárddal szerepel. A hit- és erkölcsoktatást szervező egyházi jogi személyt tanulólétszámhoz igazított, ingyenes tankönyvellátás illeti meg, amely a 2016/2017. tanévre, immár az összes alapfokú oktatási évfolyamon az ebben az oktatásban részt vevő tanulók után jár. Az egyházi jogi személy ilyen tevékenységére tekintettel továbbá átlagbéralapú támogatásban is részesül – olvasható a javaslatban.

Rögzítették, hogy az oktatásért felelős miniszter a kis létszámú csoportokban szervezhető hit- és erkölcsoktatáshoz az általa vezetett minisztérium költségvetési fejezetébe tartozó előirányzat terhére további támogatást nyújthat.

A köznevelési szerződéseket 4 milliárddal irányozná elő.

A javaslatban a felsőoktatási intézmények bevételei több mint 282 milliárddal, támogatásuk 153 milliárddal szerepel, utóbbi tavaly 143 milliárd volt. A Felsőoktatási Struktúraátalakítási Alap 5,2 milliárddal, a felsőoktatási vagyongazdálkodás 5,34 milliárddal jelenik meg.

A nem állami felsőoktatási intézmények támogatására 17,1 milliárdot fordítanak.

A Nemzeti Tehetség Program az ideivel nagyjából megegyező összeggel, 2,75 milliárddal szerepel, a Határtalanul! program 1,22 milliárddal. A határon túli felsőoktatási feladatok ellátása 404 millió forinttal jelenik meg.

A BÜDZSÉ FONTOSABB KIADÁSAI

FORRÁS: TÖRVÉNYJAVASLAT

Főbb kormányzati funkciók	Költség (milliárd forint)	Változás (százalék)
Társadalombiztosítás és jóléti szolgáltatások	4938,2	-3,07
Egészségügy	2390,9	-0,05
Oktatási tevékenység és szolgáltatások	1698,6	-5,54
Általános közösségi szolgáltatások	1692,5	2,79
Adósságszolgálat	1079,6	-5,30
Közlekedés és távközlés	1011,4	-10,97
Rendvédelem és közbiztonság	674,0	18,81
Szórakoztató, kulturális, vallási tevékenység	434,8	-0,16
Környezetvédelem	321,6	-49,00
Mező-, erdő-, hal- és vadgazdálkodás	268,7	-41,24
Védelem	262,8	20,99
Lakásügyek, települési és közösségi szolgáltatások	104,0	-19,32
Tüzelő- és üzemanyag, energiaellátás	12,0	20,00
Bányászat és ipar	5,7	3,64
Be nem sorolt tételek	354,1	26,01
Egyéb	1302	4,22
Kiadások összesen	16 550,9	-3,72

Múltban a jelen: a közoktatás indikátorrendszere

Az MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaság-tudományi Intézetben kidolgozott „A közoktatás indikátorrendszere 2015” című kiadvány szerzői – Hajdu Tamás, Hermann Zoltán, Horn Dániel és Varga Júlia – egy olyan sablont dolgoztak ki, amely a nyilvánosan hozzáférhető adatbázisokra támaszkodva, száz indikátor alapján mutat pontos képet a magyar közoktatás állapotáról. A kötet most 2013-ig tudta megvizsgálni az oktatási rendszert, ebből mutatunk be néhány alapvető táblát:

Közoktatási kiadások a GDP százalékában, nemzetközi összehasonlításban

Ez az indikátor azt mutatja meg, hogy az ország teljes megtermelt jövedelmének mekkora részét teszik ki a közoktatási kiadások.
(Folytatás a 6. oldalon)

MÚLTBAN A JÖVŐ

(Folytatás az 5. oldalról)

Ennek időbeli változása és nemzetközi összehasonlítása egyaránt alapvetően fontos fogódzókat nyújt a ráfordítások szintjének megítéléséhez.

Európai összehasonlításban a közoktatási kiadások GDP-hez viszonyított aránya

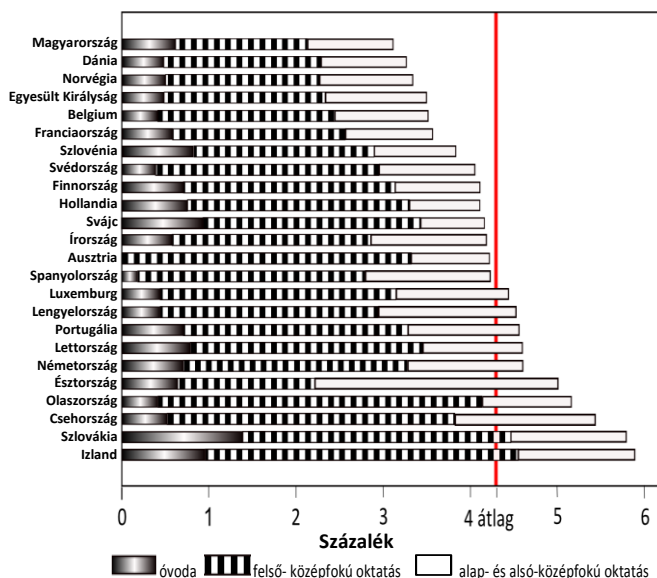
Magyarországon a legutolsó, 2011. évi adatok szerint kiugróan alacsony. A tipikusnak tekinthető kiadási szint 3,9 és 4,6 százalék közötti, ebbe a sávba esik az országok többsége. Magyarország a legalacsonyabb, 3,2 százalékos kiadási szinttel szerepel.

Fontos megjegyezni, hogy a magyar adatok (néhány másik országhoz hasonlóan) csak a költségvetési szektor óvodáinak és iskoláinak kiadásait tartalmazzák teljes körűen. A nem állami iskolákra vonatkozóan csak a központi költségvetési támogatások összege szerepel a kiadásokban, az iskolák fenntartói által más forrásból finanszírozott további kiadások nem. A nem állami kiadásokat is figyelembe véve tehát a kiadási adatok valamivel magasabbak lennének, de ez aligha jelent néhány század százaléknál nagyobb különbséget.

A közoktatási kiadások GDP-n belüli részesedésének időbeli alakulása azt mutatja, hogy Magyarország relatív helyzete a nyugat-európai országok átlagához és a kelet-európai országokhoz mérten megváltozott 2005 és 2011 között.

Az iskolai kiadások a kelet-európai országokban nem érik el a nyugat-európai átlagot (kivételek csak Szlovénia jelent 2005-ben és 2006-ban). Ugyanakkor a kiadások szintje alapján az országok két csoportba sorolhatók. Lengyelországban, Szlovéniában és Észtországban az iskolai kiadások GDP-n belüli aránya nem sokkal marad el a nyugat-európai átlagtól. Ezzel szemben Csehországban és Szlovákiában a ráfordítások szintje jóval alacsonyabb. A kiadások szintje a válság éveiben mindkét csoportban emelkedett a GDP visszaesése miatt, ahogyan Nyugat-Európában is, majd 2011-re az időszak elejének szintjére tért vissza. Ezzel szemben Magyarországon 2007 és 2011 között folyamatosan csökkent az iskolai kiadások GDP-re vetített aránya. Míg az időszak elején Magyarország az első csoporthoz tartozott, 2009-re Szlovákiához és Csehországhoz csatlakozott, 2011-ben már a legalacsonyabb kiadási szinttel.

A közoktatási kiadások a GDP százalékában oktatási szintenként nemzetközi összehasonlításban, 2011

A nemzetközi összehasonlítás azt mutatja, hogy 2011-ben a fajlagos óvodai kiadások Magyarország on me gközelítették az európai országok átlagát, az iskolai kiadások azonban kiugróan alacsonyak voltak.

Már az általános iskolai alsó tagozat (a nemzetközi terminológiában alapfok) esetében is az alsó harmadhoz tartozik Magyarország, de a tipikusnak tekinthető kiadási szinthez mérten 2-3 százalékpontnyi a különbség.

Különösen messze elmaradnak viszont az európai országok átlagától az általános iskolai felső tagozat (alsó középfokú oktatás) és a középfokú iskolák (felső középfok) kiadásai. Míg az országok többségében a fajlagos kiadások az egy főre jutó GDP 25 és 30 százaléka közöttiek, Magyarországon 20-21 százalékos szinten mozogtak, ami tetemes különbségnek tekinthető.

Figyelemre méltó, hogy az országok többségében a magasabb oktatási szinteket egyre magasabb kiadások jellemzik az óvoda, az alapfok és az alsó középfok esetében. Magyarországon azonban ez nincs így, az egyes oktatási szintekhez lényegében azonos fajlagos kiadások tartoznak.

Az időbeli változások azt mutatják, hogy Magyarországon a kétezres évek közepétől kezdve csökkentek az egy főre eső GDP-re vetített fajlagos kiadások az alsó középfokú oktatás kivételével minden oktatási szinten

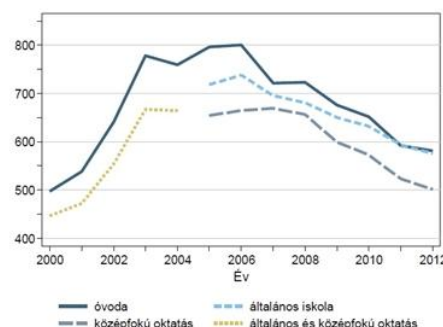
Az alsó középfokon, azaz a felső tagozaton is csökkentek a kiadások az időszak végén, 2010-ben és 2011-ben, néhány évnnyi stagnálást követően.

Az egy diákra jutó kiadások alakulása az egy főre jutó GDP százalékában nemzetközi összehasonlításban, óvoda, 2000–2011

Ország	Nyugat-Európa	Csehország	Észtország	Lengyelország*	Magyarország*	Szlovákia	Szlovénia
2000	17,5	17,6		20,6	23,9	14,6	
2001	17,4	16,5		22,1	21,4	15,4	
2002	17,8	16,4		24,2	24,0	16,9	
2003	17,6	15,4		26,4	28,2	20,1	
2004	17,0	16,4	8,2	25,6	30,9	17,6	29,6
2005	16,9	16,5	11,0	25,9	30,4	18,2	27,6
2006	17,2	16,3	10,5	25,0	30,6	17,5	29,0
2007	17,3	15,4	10,8	22,9	28,6	16,9	31,9
2008	17,8	16,2	14,7	22,9	32,1	17,1	27,5
2009	19,3	17,4	12,9	23,5	29,7	19,6	29,4
2010	19,4	16,7	12,6	23,1	28,6	18,6	29,1
2011	20,7	15,9	11,3	20,4	29,5	18,5	28,9

* Csak állami szektor

Az egy diákra jutó kiadások alakulása az állami szektorban az oktatás szintje szerint, 2012. évi árakon, ezer forint, 2000–2012, Működési és felújítási kiadások

(Folytatás a 7. oldalon)

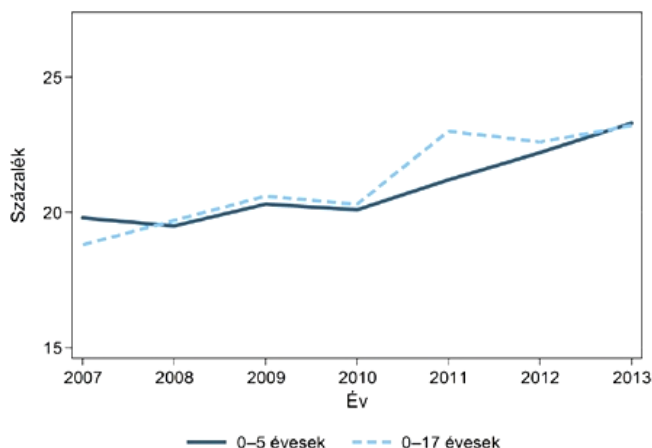
MÚLTBAN A JÖVŐ

(Folytatás a 6. oldalról)

Nőtt a gyermekszegénység

A szerzők szerint mindig több szempontot kell figyelembe venni egy-egy jelenség leírásánál, így a gyermekszegénység esetében is. A kötet egyik ábrája szerint 2007 óta folyamatosan nő a szegény háztartásban élő gyermekek aránya, és 2010-től különösen meglódult ez a trend. (2013-ban a gyerekek 23 százaléka volt szegény.) Ennek ellentmondani látszik egy másik grafikon, ami azt mutatja, hogy a hátrányos helyzetű (HH) és a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók aránya 2012-ig nem változott, onnantól viszont kicsit csökkent. Igen ám, de közben egyrészt szigorították a HH és HHH kategóriákba sorolást (azaz számos gyerek, aki a régi rendszer szerint beletartozott ezekbe, hirtelen kiesett onnan, miközben a helyzetében nem volt változás), másrészt a lecsökkentett tankötelezettségi korhatár miatt sokan egyszerűen kihullottak 16 évesen az iskolából.

A szegény háztartásban élő 0–5 és 0–17 évesek százalékaránya

Akikről lemondunk

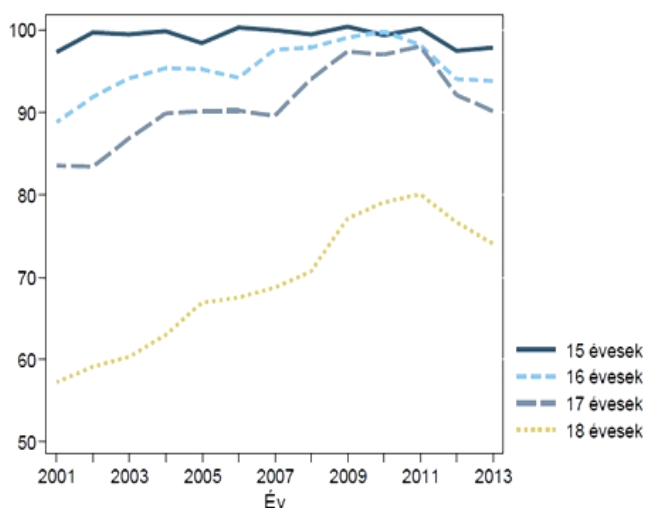
2012-től a tankötelezettség korhatárát megváltoztatták. Az iskolakezdés elhalasztása hatéves kor körül nehezebbé vált, a felső korhatár pedig 18-ról 16 évesre módosult. Ezen intézkedések hatását igazán csak néhány év múlva fogjuk látni, de már a mostani grafikonok is jelzik ezt.

Az óvodai részvétel a hatévesek között 2010-től, de különösen 2013-ban csökkent, minden bizonnyal részben az iskolakezdésre vonatkozó szabályok változása, az iskolakezdés elhalasztásának nehezebbé válása hatására. Ennek „tükrképe” a háromévesek részvételi arányának növekedése. Az, hogy több gyerek kezdte el az általános iskolát hatéves korban, a háromévesek számára elérhető óvodai férőhelyek számának növekedésével járt együtt. Ez arra utal, hogy a háromévesek korábban jellemző, 75 százalék alatti óvodai részvételi aránya részben a férőhelyek szűkösségének tulajdonítható. Ez tükröződhet a részvételi arányok jelentős területi különbségeiben is.

A 16–18 évesek részvételi arányai a közoktatásban fokozatosan növekedtek a kétezres évek elején, majd 2012-től,

amikortól 16 éves lett a tankötelezettség felső határa, hirtelen megfordult a trend.

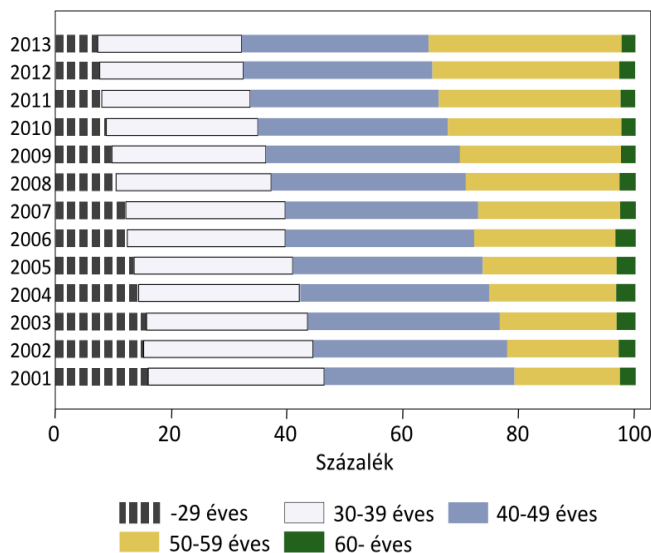
A középiskolás korú népesség részvétele a közoktatásban korévenként, 2001–2013, 15–18 évesek

A nyugdíjba vonulások miatt tanárhiány várható

Óriási problémát jelez előre a pedagógusok korösszetétele, ami szerint a következő öt-tíz évben a nyugdíjba vonulás miatt óriási tanárhiány várható. Ez nem csak mennyiségi probléma, hiszen ezzel együtt természetesen a jó pedagógusok aránya is csökkenni fog. 2001 és 2013 között folyamatosan nőtt az 50 évnél idősebb tanárok aránya, miközben a 30 évnél fiatalabbak aránya felére csökkent, és kisebb lett a 30–39 évesek aránya is. Az idősebb tanárok aránya ráadásul annak ellenére nőtt, hogy a nyugdíjas tanárok aránya ugyanebben az időszakban mindvégig csökkent. Az összetétel változásának az a magyarázata, hogy nagyon kevés pályakezdő fiatal lép be az oktatási rendszerbe.

Az egyes korcsoportokhoz tartozó pedagógusok százalékaránya, 2001–2013

MÓDOSÍTOTT KÖZNEVELÉS

Új szabályok, új intézményfajták a közoktatásban

Új intézményfajtákat, szakgimnáziumokat és új típusú szakközépiskolákat vezetnek be 2016. szeptember 1-jétől a köznevelési törvény szerdán elfogadott módosításával. A módosítás nyomán szakgimnáziumban szakmai érettségi vizsga és szakképesítés lesz szerkezhető. Ennek megfelelően a 9–12. évfolyamon az egységes kerettanterv szerinti közismereti képzés mellett szakmai elméleti és gyakorlati oktatás folyhat majd, az ezt követő évfolyamon pedig ezek az intézmények az Országos Képzési Jegyzékben (OKJ) meghatározottak szerint érettségi végzettséghez kötött, a szakmai érettségi ágazatához tartozó képzés szakmai vizsgájára készítenek majd fel.

A szakiskolák helyébe lépő szakközépiskolákban az első három év után szakmai vizsgát tehetnek a diákok, majd további két év alatt felkészülhetnek az érettségire. A szakiskola elnevezés ezentúl azokra az intézményekre vonatkozik, amelyek a sajátos nevelési igényű tanulókat készítik fel szakmai vizsgára, emellett a munkába álláshoz, az életkezdéshez szükséges ismereteket nyújtanak nekik.

A törvénymódosítással 25 éves korig meghosszabbították a nappali rendszerű iskolai oktatásban való részvétel lehetőségét, egyben lehetővé tették, hogy az első szakképzést bárki, korra való tekintet nélkül, a felnőttoktatás nappali munkarendje szerinti képzésben szerezzék meg.

A módosítás rögzíti, hogy a nyolcadik évfolyam sikeres elvégzéséről kiállított bizonyítvány – iskolatípustól függetlenül – alapfokú iskolai végzettséget tanúsít. Alapfokú

iskolai végzettség a Szakképzési Hídprogramban is szerkezhető.

A középiskola befejező évfolyamának sikeres elvégzéséről kiállított bizonyítvány, továbbá a szakközépiskolában iskolai rendszerű szakképzés keretében szerzett, Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképzés megszerzését igazoló bizonyítvány középfokú végzettséget tanúsít.

Középfokú iskolai tanulmányok folytatása esetén a sikeresen teljesített kilencedik évfolyam megismétlését az iskola igazgatója a tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülő – kérésére legfeljebb egyszer akkor engedélyezheti, ha arra a gimnáziumi oktatásba, az iskolai rendszerű szakképzésbe történő bekapcsolódás vagy másik szakképzés megszerzésére irányuló tanulmányok folytatása vagy másik tanulmányi terület választása miatt van szükség. Ha a szakközépiskolai vagy szakiskolai alapfeladatot ellátó közne-

velési intézmény fenntartói jogának az állami intézményfenntartó központtól a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter számára 2015. július 1-jével történő átadása miatt az állami intézményfenntartó központ fenntartásában maradó köznevelési intézményt át kell szervezni, és emiatt – vagy azért, mert az intézményvezetői megbízás lejár – új megbízás válik szükségessé, az oktatásért felelős miniszter pályázat nélkül adhat legfeljebb egy évre megbízást.

A módosítás egyszerűsíti a települési önkormányzatoknak a köznevelési intézmények működtetésére, illetve az ez alól való mentesülésre vonatkozó eljárást azzal, hogy az adatszolgáltatás körét csökkenti.

Az állami iskolák 1–8. évfolyamain felmenő rendszerben bevezetendő erkölcs tanterv elnevezése etika tantárgyra változik 2016. szeptember 1-jétől kezdve.

Forrás: MTI

PROBLÉMATÉRKÉPET ÁLLÍTOTTAK ÖSSZE

A Magyar Pedagógiai Társaság felajánlotta tapasztalatait a döntéshozóknak

A Magyar Pedagógiai Társaság (MPT) elnöksége 2015 májusában konferenciát szervezett a „kilencosztályos alapiskola” pedagógiai kérdéseiről. A tanácskozáson mintegy 150-en vettek részt, köztük a szervező MPT vezetői kollégiumának és elnökségének tagjai. A résztvevők a párbeszéd lehetőségeinek keresésével megküldték a konferencia összefoglalóját a közoktatás-fejlesztésről szóló döntésekben felelősséget viselő személyeknek.

A konferencián sokan voltak jelen a 30 év előtti nagy innovációs küzdelmek hősei közül, így a Zsolnai József vezette ÉKP-program résztvevője, az Önfejlesztő Iskolák elnöke, az ÁMK-mozgalom szereplője, a komprehenzív „Iskolatársulás 12” több aktivistája, jelentős – egyebek közt szakképzési – nemzetközi projektek egykori vezetői, résztvevői. A résztvevők közül többen ’93-ban a VI., sokan 2008-ban a VII. Nevelésügyi Kongresszuson vállaltak aktív szerepet. Jelen voltak a Hálózat a Tanszabadságért, a Hívatlanul csoport, az Agóra Közoktatási Kerekasztal személyiségei és a főhatóságok (Emmi, NGM) középvezetői is. Több civil szereplő, néhányan a közoktatást segítő piaci, nonprofit szervezetek vezetői. A konferencia korosztályi összetételében is több generáció volt megtalálható.

A konferencia résztvevőinek szakmai összetétele is tükrözte: a nevelésügy megannyi szakmacsoportja gondolta úgy, hogy az alapiskolázás kiterjesztésének kérdésében érdekelt. Nem pusztán a tanárok, tanítók, a szakképzés és a felnőttképzés vezető szakemberei, de megannyi felsőoktatási intézmény oktatója, óvodapedagógus, gyógypedagógus, mozgámpedagógus, művelődésszervező, az új diszciplína képviselőjében kórházipedagógus is a hallgatóság sorai közt volt megtalálható. A plenáris ülésen Radó Péter nemzetközi összehasonlításokat végzett, Vekerdy Tamás az iskolai kezdő-

szakasz fontosságát méltatta, Nahalka István a tantervezés elé támasztott kihívások oldaláról közelített a kérdéshez, Szenes György a jelenlegi szakképzési rendszer kritikai elemzésére vállalkozott.

A műhelymunkában a konferencia szervezői értelemeszerűen nem javaslatok kidolgozására szólították fel a résztvevőket, hanem egy, a felelős döntés-előkészítést segítő ún. „problématérkép” összeállítására vállalkoztak. Három szekcióban folytatódott a munka. Az alapfokú oktatás-nevelésben bekövetkező szerkezetváltás kihívásait vizsgálta Fábry Béla vezetésével egy műhely, a szakképzés oldaláról elemzett a második szekció Szabó András vezetésével, végül Kraiciné Szokolay Mária vezetésével az életen át tartó tanulás európai normáival szembesítette a szerkezetváltás kihívásait.

A konferencia résztvevői, a szervező Magyar Pedagógiai Társaság tisztelettel, a párbeszéd lehetőségeinek keresésével megküldte konferenciájának összefoglalóját a közoktatás-fejlesztésről szóló döntésekben felelősséget viselő személyeknek. Felajánlották, hogy a társaság „humán erőforrásait”, két és fél ezer, a széles értelemben vett nevelésügy különböző szektoraiban működő és gondolkodó tagjának tapasztalataival és 125 éves hagyományaival, társadalmi presztízsével készséggel a közös gondolkodás, a problémamegoldás, a dialógusszervezés szolgálatába állítják.

REFORMÉRT KIÁLT AZ INFORMATIKAOKTATÁS

A számítástechnikai alaptudás pont olyan szükségszerű, mint megtanulni írni és olvasni

A technológia olyan gyorsan fejlődik, hogy azt az oktatás nem képes a megfelelő ütemben követni. Már most jelentősen kevesebb a szakember, mint amennyire szükség lenne, és a hiány tovább nő. Nem feltétlenül a diploma megléte a kérdés, sokkal fontosabb a gyakorlati tudás. Ám a mai programozási nyelveket ismerő, jó oktatókat azonnal levadássza a piac, ők elhagyják a pedagógiai pályát. A pályán maradó oktatók többsége viszont nem rendelkezik versenyképes piaci tudással, így azt átadni sem képes. Pedig: ma már a számítástechnikai alaptudás pont olyan szükségszerű, mint megtanulni írni és olvasni. Mindez egy májusi háttérbeszélgetésen hangzott el.

Szakértők szerint nem várhat a hazai informatikaoktatás reformja, ugyanis elfogytak a szakemberek. Az Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége (IVSZ) pár évvel ezelőtti felméréséből kiderült, hogy csak a hazai piacról több mint tízezer informatikus hiányzik – mondta *Laufer Tamás*, a szervezet elnöke egy háttérbeszélgetésen, amit az IT-szakma (Information Technology) képviselői tartottak arról, hogy milyen kilátások vannak az oktatásban, van-e megoldás a dinamikus növekvő informatikushiány megállítására, a szakemberpótlásra. A technológia olyan gyorsan fejlődik, amit az oktatás nem képes a megfelelő ütemben követni. Már most jelentősen kevesebb a szakember, mint amennyire szükség lenne, és ha nem találunk rá megoldást, ez a hiány tovább nő. A szakadék a frissen végzettek tudása, gyakorlati ismerete és a piac változó és sokrétű igénye között egy olyan probléma, ami mellett nem mehetünk el szó nélkül – mondta az elnök.

Arról, hogy a jelenleg tapasztalható szakemberhiány pontosan kikből áll, kiket keres a piac, a beszélgetés résztvevői hasonlóan vélekednek. Nem feltétlenül a diploma megléte a kérdés. Sokkal fontosabb a gyakorlati tudás. Egy jó egyetemen szerzett diploma még nem jelenti azt, hogy a pályakezdő szakember a megfelelő ismerettel bír, és munkát talál.

A legtöbb vállalat kénytelen maga megoldani a leendő munkatárs számára a szükséges tréninget, és ez az akár több hónapos be-

tanítási folyamat komoly extra terheket ró a vállalatokra. Mindezt elfelejtethetnék, ha az iskolapadból olyan jelentkezők állnának fel, akik ismerik a gyakorlati folyamatokat, képesek szinte azonnal alkalmazni megszerzett tudásukat, és teljes értékű munkatárssá válni.

Fontos a számítástechnikai alaptudás

Az általános és középiskolai oktatás nem ad megfelelő tudást – vélik a szakértők. A mai programozási nyelveket ismerő, jó oktatókat azonnal levadássza a piac, és elhagyják a pedagógiai pályát. Ma az oktatásban aktívan tevékenykedő oktatók többsége nem rendelkezik versenyképes piaci tudással, így azt átadni sem képes.

Szigeti Ádám, az Emmi Felsőoktatásért Felelős Államtitkárságának politikai főtanácsadója szerint az állami oktatás célja is hasonló, ezért is hozták létre a duális képzéseket, de hozzátette, hogy a piac ritmusához képest ők lassan képesek reagálni. Így mire egy probléma megoldódik, két másik vetődik fel.

Vállalkozói körökben szerencsére sokkal rugalmasabban tudnak lépéseket tenni, de az állami oktatás megreformálása nélkül nem lesznek képesek betölteni a hiányt. A Skool társalapítója, *Major Zsófi* rámutatott a lényegre: ma már a számítástechnikai alaptudás pont olyan szükségszerű, mint megtanulni írni és olvasni. Az oktatásnak pedig ebbe az irányba kell mozdulnia, fel kell is-

merni, hogy az írás és olvasás oktatása mellett a technológiai tudás elsajátítása is az alaptanterv része kell, hogy legyen.

A kisdíákok kisujjában van az informatika

A kisdíákok elképesztően fogékonyak az új ismeretek iránt. *Guzsaly Péter* a KódGarázs-tól elmesélte, hogy egy tízhetes kurzus végére a tíz év körüli srácok és lányok képesek egy videojátékot programozni. Sőt olyan szintű tudásra tesznek szert, hogy ha ez jogilag is megoldható lenne, akkor akár junior fejlesztői pozíciót is kaphatnának nagy nemzetközi technológiai vállalatoknál.

Vinnai Balázs szerint a felsőoktatás nem arra van kitalálva, hogy a munkaerőpiac piramisának minden szintjére szakembereket képezzen. A valóságban az „újkorai kékgallérosokból” a legnagyobb a hiány. Ezt a minőségi szakadékot IT-szakemberként *Vinnai Balázs* is tapasztalta. A szakadék áthidalása céljából több társával együtt létrehozták az állásgaranciát ígérő, kifejezetten gyakorlati fókuszú programozó magániskolát, a Codecoolt, ahol valós problémák megoldásain keresztül készítik fel a hallgatókat a munkavállalásra. *Vinnai* szerint a naprakész elméleti és gyakorlati tudás sokkal fontosabb, mint az, hogy egy hallgató deriválni vagy integrálni tudjon. A 18 hónapos képzésük végén a cégek azt a szakembert kapják majd meg, akire szükségük van.

Forrás: Profession.hu

KINCSTÁRI KÁRTYÁVAL FIZETHETNEK AZ ISKOLÁK

Az azonnal szükséges, kisebb, de váratlan kiadásokat fedezhetik belőle

Változások jönnek a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (Klik) életében; elkészült az új alapító okirat, és nemsokára az új szervezeti és működési szabályzat is hatályos lesz – nyilatkozta a Napi Gazdaságnak a Klik elnöke.

Hanesz József a lap május 28-ai számában megjelent interjújában azt mondta, nagyobb önállóságuk lesz a megyeközponti tankerületeknek és gazdasági szempontból az iskoláknak is. Az intézmények kincstári kártyát kapnak, amely bankkártyaként működik, ezzel fizethetnek majd bizonyos termékekért, szolgáltatásokért.

Várhatóan nyáron létrehozzák a Fővárosi Tankerületet is, ennek következtében két és fél év után a megyékhez hasonlóan a fővárosban is lesz a tankerületek fölött egy koordináló szervezeti egység. Ezzel kapcsolatban elmondta, a Fővárosi Tankerületnek csak a gyógypedagógiai intézmények felett lesz közvetlen irányítási jog-

köre, de elképzelhető, hogy a kollégiumok is átkerülnek hozzá. A tankerület elsősorban gazdálkodási, valamint munkaügyi feladatokat vesz át, koordinálja a kerületek munkáját, és segíti az adatszolgáltatásokat, ugyanakkor a pedagógusokat továbbra is a kerületi tankerületi vezető nevezi ki – tette hozzá *Hanesz József*.

A kincstári kártyáról elmondta, a kártyán lévő pénzből első sorban az azonnal szükséges, kisebb, de váratlan kiadásokat fedezhetik az iskolák. Szabályzatban fogják meghatározni azoknak a termékeknek és szolgáltatásoknak a körét, amelyekre fel lehet használni a kártyát – ismertette.

MTI

OKTATÁS, VITA, SZÍNHÁZ

A KB35 Társulat nehéz kérdésekkel szembesíti és színvállásra készíti a nézőit

Ki határozza meg a tananyagot? Beleszólhat-e a diák, hogy mit és hogyan tanítanak neki? Feladata-e az iskolának a nevelés? Mi hasznosabb a társadalom számára, az integráció vagy a szegregáció? Kell-e a szakiskolában közismereti tantárgy? Öt olyan kérdés, amely valamilyen szintű érintettség okán társaságban, munkahelyen mindenképp szóba kerül. Ha csak igennel vagy nemmel lehetne válaszolni, ön melyik oldalon foglalna helyet? A MU Színházban erről készítették színvállásra közönségüket az előadást létrehozó fiatal alkotóművészek. A KB35 Társulat a május 14-ei bemutatóra szakértőnek meghívta *Galló Istvánnét*, a PSZ elnökét. Az előadásról *Szivák-Tóth Viktorral*, színész-rendezővel, az inárcsi művészeti iskola oktatójával beszélgettünk.

– Amatőr társulat vagyunk, a KB35 tagjai civilek, főleg tanárok nagyvárosi, kisvárosi, községi iskolákban. Magunk írjuk és adjuk elő az iskolarendszer problémáit feszegető produkcióinkat. E témában valóban a saját improvizációinkra alapoztuk az előadásokat. Már korábban is gyakran fordultunk ehhez a munkafolyamathoz, de játszottuk drámairól tollából származó darabokat is. A MU Színházban most is műsoron van *Tasnádi István* Titanic vízirevü című darabjából készült előadásunk. Az viszont hozzátartozik az igazsághoz, hogy mindig a társulat, a közösség által fontosnak ítélt problémákhoz készítünk előadást. Egyik projektünk, a TIKK című arra kereste a választ, hogy a sok oktatásügyi kormányrendeletnek milyen konkrét hatásai vannak egy tanári karra. Ez az előadás a II. Titánium Színházi Szemle díjazott alkotása lett. Ebben egy tantestület hétvégi csapatépítő tréningre vonul el, s közben azzal is szembesülnek: miként torzíja el a tanárok mentalitását a felülről irányító, mindenható központi szerv – mondja Szivák-Tóth Viktor.

– **Itt a MU Színházban a most bemutatott Van kérdés! című előadás ugyancsak az oktatás problémáit feszegeti, csak mélyebben merít a problémákból...**

– Amikor a TIKK elkészült, azt láttuk, hogy úgy lesz teljes, ha nemcsak egy történetet adunk elő a színpadon, nemcsak arra keressük a választ, amit mi találunk fájdalmasnak a témában, hanem egy vitaszínházat készítünk hozzá, és teret adunk azoknak a gondolatoknak is, amelyek a jelenetek láttán a nézőkben fölmerülnek. Ezért vállalkoztunk egy olyan színházi műfajra, amely a moderált vita és a drámapedagógiai módszerek találkozásából jött létre. Minden témát egy provokatív színpadi jelenettel indítunk, és a moderátor kérdéseivel arra készítjük a jelenlevőket, hogy az adott témában maguk is foglaljanak állást. Minden nézőnek el kell döntenie, hogy a feltett öt kérdésre ő maga igennel vagy nemmel felelne, s döntése szerint kell helyet foglalnia a színpad két oldalán. Középut nincs. Annak azonban örülünk, ha valaki vita közben dönt úgy, hogy mégis a másik oldalra ül. A vita lehetőséget teremt a résztvevők közötti párbeszédre, biztosítja a feltételeket a téma minél alaposabb körüljárásához, a vitatható aspektusok mélyebb megértéséhez.

– **Milyennek látta a „Van kérdés!” fogadtatását?**

– Nagyon sikeresnek. Bár a TIKK-hez képest fél háznak számított a 20-25 fős nézőközönség, szerintem aki eljött, az rögtön megérezte, hogy a vitaszínház nagyon barátságos és jó forma, sokkal könnyebb így beszélgetni, mintha csak leülne egy nagy körbe, és az lenne a téma, hogy most milyen problémák vannak az oktatásban.

– **Mennyire volt aktív a közönség?**

– Úgy tűnt, hogy a nézők többsége maga is pedagógus volt. Azt láttam, hogy az elején egy-két szószóló volt, de az előadás közben szép lassan valahogy mindenki feloldódott, a legtöbben meg tudtak nyilvánulni, ha akartak. És ez nem volt kevés, hisz legalább 15 ember biztosan szóhoz jutott, de talán még többen is. Ez elképesztő arány, ami nekem nagy meglepetést okozott. A hozzászólásokban volt humor, voltak gondolatok. Mivel ez az első ilyen előadás, bemutató volt,

csak remélhetem, hogy a későbbiekben a többi előadáshoz is lesznek ilyen hozzászólások.

– **Kik írták és adták elő a jeleneteket?**

– Az alkotók *Bálint Anett*, *Fodor Éva*, *Fodor Katalin*, *Gál Zsófia*, *Kovács Anna*, *Kovács Zoltán*, *Malik Gábor*, *Ordasi Gábor* és rendezőként jömagam. Ez a közösség maga írja és adja elő produkcióit.

– **Hogy gondolja, ki lehetne vinni az előadást a színház falai közül?**

– Ez egy mobilis műfaj, elvileg bárhová el tudjuk vinni. Én örülnék, ha nem csak tanárok lennének a nézők. Jó lenne, ha például diákok, szülők, vagy akár civilek is látnák, részesei lennének egy ilyen előadásnak, hiszen azok a problémák, amelyeket feszeget, nagyon fontos társadalmi kérdések. Mindenkinél van valami köze hozzájuk!

Okos kezdeményezés

A bemutatóra szakértőt is hívtak, Galló Istvánnét, a PSZ elnökét, aki nem „szakértői magaslatról” figyelte az eseményeket, hanem egy-egy témában a többi néző gondolatainak meghallgatása mellett kifejtette saját álláspontját. A többiekkel együtt részt vett az „átülős” játékban is, így maga is aktív szereplőjévé vált a darabnak. Az előadás után – amit Galló Istvánné okos kezdeményezésnek tart – nem egy, a PSZ elnökének álláspontjával szembehelyezkedő vitapartner is megköszönte neki a részvételt.

Iskola után

Egy jelenet az előadásból: Kell-e a szakiskolába közismereti tantárgy? Milyen szerepe lehet az alapképzésnek, a kultúra ápolásának a szakoktatásban. A kérdésre adott válaszok „felborították” a nézőteret, mert mindenki amellett foglalt állást, hogy kell.

Jelenetvázlat:

Betanító: Mutassa be, mit csinál, ha az autoklávban 270 fok fölé emelkedik a hőmérséklet? Nem olvasta a leírást?

Munkás: Tessék elmondani, mert az ott olyan furcsán van leírva.

Betanító: Erre nekem nincs időm. Ez egy 60 órás betanítás. Nem tanították meg olvasni?

Munkás: De.

Betanító: De minek?!

Ki határozza meg a tananyagot: az állam vagy a nevelő?

A jelenetben egy tanár és egy diák konfliktusát láthatjuk. A tanár óra után beszél a diákkal a tanórai viselkedéséről, a diák ugyanis „antiszemita szenny”-nek minősítette *Tormay Cécile* Bujdosó könyvét. A tanár azzal érvel, hogy a széleskörűen elterjedt, nyugatos hagyománnyal szemben nem árt megismerni a korszak egy másik nézőpontját sem. A diák kijelenti, hogy nem fogja elolvasni a művet – mely nem is szerepel a hivatalos tananyagban –, a szülei már meg is beszélte, ha ezért egyes jár, azt elfogadják. A vita során annak örülnék, ha a résztvevők arról beszélnének, milyen társadalmi kontrollt tartanak hasznosnak az oktatásban.

Szüdi János

RENDEZNI VÉGRE KÖZÖS DOLGAINKAT...

Nemzeti forradalmaink beteljesületlen követelései súlyosan nehezednek rá napjainkra. A felelős minisztériumok, egészen pontosan a választóknak felelős kormányzás éppen úgy várat magára, mint egy átgondolt adórendszer kimunkálása, amely alapja a közös teherviselésnek. A sajtószabadság is illúzió egy olyan országban, amelyben a közmédia a kormány irányítása alatt állnak. 1848 követelései voltak ezek. 1956 követelései is hasonló sorsra jutottak. Hozzá nyilvánosságra a külkereskedelmi szerződéseket! Szakemberek bevonásával szervezzék át a gazdasági életet, a hazai adottságok és a nép létérdekei alapján! Szép és meg nem valósult álmok ezek is.

A forradalmi ifjúság mindkét alkalommal megfeledezett a jövő szempontjából talán legfontosabb két szabadságjogról: a szabad oktatás jogáról és az oktatáshoz való szabad hozzáférés jogáról. Sosem követelték a tanszabadságot, sosem követelték a tanítás szabadságát. Pedig ezek a jogok a legbiztosabb, a leghatékonyabb fegyverek a szegénység, a kirekesztés, a terrorizmus ellen. A pallérozott elme képes felismerni a választás lehetőségét, képes dönteni a lehetőségek közül. A pallérozott elmét nem lehet rávenni arra, hogy gyűlölje embertársát, mert cigány, zsidó, katolikus, muzulmán, mivel megtanulta az iskolában a másság tiszteletét, mivel megtanulta az iskolában, hogy nem a származás, nem a világnézet, nem a vallás, nem a bőrszín számít, hanem az, hogy ki milyen ember. A pallérozott elmét nem lehet rávenni, hogy gyűlölje embertársát, mivel megtanulta az iskolában, hogy minden ember egyenlő, mivel megtanulta az iskolában az együttműködés fontosságát, a bármely oknál fogva lemaradók segítségének jogát és kötelességét.

Az oktatás fejlesztése, kiterjesztése vagy éppen ellenkezőleg, szűkítése, visszafogása a társadalmi fejlődést hosszú távra meghatározó politikai döntés. Az oktatás évtizedekre határozza meg a közgondolkodást. Évtizedekre határozza meg a társadalmi fejlődés irányát, a családok, az egyes emberek boldogulásának lehetőségét. Egy ország és lakosainak esélyeit. Ki tudja, miért nem kapott, miért nem kap kellő figyelmet, hogy az állam – nagyon rövid időt leszámítva – visszaélt, visszaél hatalmával, és az oktatást használta, használja eszközként ahhoz, hogy eljusson a családokhoz, hogy a legfiatalabb nemzedék fejébe ültesse mindazt, amit fontosnak tart, hogy megőrizze a számára kívánatos társadalmi szerkezetet.

Nem véletlen, hogy a sajtó megszállása mellett az oktatás megszállását tűzték ki célul a fülkeforradalmárok. Az oktatás megszállásához az út az államosításon keresztül vezetett el. Ehhez a hangzatos jelszót is megtalálta a hatalom: minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy azonos, megfelelő szintű ellátáshoz jusson hozzá. Ez a jelszó „beváltotta” a hozzá fűződő reményeket. Még ma sem ritka újságírói kérdés: miért baj az oktatás államosítása? A választ erre a kérdésre annak megvilágításával lehet megtalálni, mit is jelent az államosítás. Az oktatás államosításának lényege: az állam szabadon dönthet minden, oktatással összefüggő kérdésben. Ki taníthat, hol, miből? Ki tanulhat tovább középiskolában? Kiből legyen diplomás, kiből közmunkás? Az állam szabályoz, irányít, ellenőriz, fenntart, számon kér és büntet.

Az állam dönti el, hol működjön iskola, milyen feladatot lásson el, legyen-e szakkör, nyelvi előkészítő évfolyam. 2013 óta az önkormányzatok az óvodán kívül más köznevelési intézményt nem tarthatnak fenn. Nem szólhatnak bele, hogy a településükön lévő iskolában milyen tevékenység folyjon. Az állam azonban kötelezte őket arra, hogy saját költségükön tartsák fenn az állami iskolákat. Fejleszteni azonban senki nem köteles. Megvalósul az állami szándék. Rövidesen minden állami iskola egyformán rossz körülmények között működik. Az állam dönti el, hogy rajta kívül más intézményfenntartó részt vehet-e a köznevelés feladataiban. Az állam mérlegel és dönt, szükség van-e a magánintézményre, vagy sem. Csak az elismert egyházak iskolái vannak biztonságban. Ők az elitképzés bázisai. A helyzetet jól jellemzi, hogy a szakképzésben részt vevő magániskolák a tanulói továbbtanulási jelentkezési lapok benyújtásának határideje előtt két nappal tudták meg – egy fél év késedelemmel megjelent kormányrendeletből –, hogy indíthatnak-e szeptemberben új osztályt, milyen létszámmal. Legtöbbjük nem, s így megkezdődött fokozatos felszámolásuk.

Az állam az önkormányzatoktól átvett köznevelési intézményeket beolvasztotta egyetlen hivatalba. Az intézményeknek nincs költségvetésük, az intézményvezető nem gyakorol kinevezési jogokat. Mindenkinnek egy a munkáltatója, a hivatal elnöke. Aki egyszer kegyvesztett lett, az többé az állami intézményrendszerben nem kaphat munkát. A miniszter által kinevezett intézményvezető a hatalom akaratának közvetítőjévé, számonkérőjévé vált. A tanfelügyelet óralátogatások keretében győződik meg arról, hogy a pedagógus a kötelező kerettanterv szerint oktatja-e a tanulókat. Ez az alapja a pedagógusok minősítési rendszerének. Aki nem felel meg, az elveszteti állását.

Az állam dönti el, hogy az iskolákban mit lehet tanítani. Az állam kiadja a kötelező tanterveket, s attól az iskola, a pedagógus az időkeret 10 százalékában térhet el. Nem az iskola igazodik a tanulókhöz, hanem a tanulóknak kell igazodniuk az iskolához. Az állam dönt arról is, milyen tankönyvből tanítsanak. Az állam megszüntette a tankönyvpiacon. Minden tantárgynál – kerettantervenként – két tankönyv közül lehet választani. Nem a gyermek mindenekfelett álló érdeke, nem az egyenlő bánásmód követelménye, hanem a rend, a fegyelem, a szigorú követelmények, a következetes számonkérés és a mulasztó példás felelősségre vonása a „neveléscentrikus” oktatási rendszer irányelvei. A fegyelem alapját nem a pedagógiára épülő nevelés, hanem a rendészeti tevékenységen alapuló félelem biztosítja. A rendőrről állítja az igazgató elé az utcán gyanús csellengő tankötelet. Az iskolarendőr garantálja a csendet a folyosókon. Ha a tanuló mulaszt, a szülőktől az állam megvonja a támogatást. Az iskolát lassan csak a kapufelirat különbözteti meg a börtöntől. Az állam létrehozta a Nemzeti Pedagógus Kart. Minden pedagógus, aki állami vagy önkormányzati intézményben dolgozik, a Nemzeti Pedagógus Kar tagjává vált. Az állam az általa létrehozott, fenntartott és felügyelt Nemzeti Pedagógus Karral egyeztetési javaslatokat. A Nemzeti Pedagógus Kar adja ki a kötelező Pedagógus Etikai Kódexet. Ebben meg lehet határozni azokat a kötelező magatartási szabályokat, amelyeket a tanfelügyelet számon kérhet a vizsgált pedagógustól. A törvényi alap adott: a köznevelésről szóló törvény szerint a pedagógus köteles hivatásához méltó magatartást tanúsítani.

Az állam dönt arról is, hány osztály indítható egy tanévben a gimnáziumban, a szakközépiskolában, a szakiskolában. A tankötelezettség ideje, 16 éves kor után az államnak nincs ellátási felelőssége. Több ezren léphetnek ki a köznevelés rendszeréből minden használható tudás, a munkaerőpiacon értékesíthető szakképesítés nélkül.

(Folytatás a 12. oldalon)

RENDEZNI VÉGRE KÖZÖS DOLGAINKAT...

(Folytatás a 11. oldalról)

Kormányprogramban megfogalmazott cél a gimnáziumi érettségihez jutók számának megfelezése, a szakmunkásképzőbe járók számának megduplázása. Ha megvalósulnak a tervek, és a gimnáziumi érettségi jogosít egyetemi felvételt, a szakközépiskolai érettségi pedig a felsőfokú szakképesítés megszerzésére, az egyházi gimnáziumokból kikerülők számára lehet igazítani a felsőoktatási „ingyenes” férőhelyek számát. A szakmunkásképzésben folytatott tanulmányok nem készítik fel a tanulót az egész életen át tartó tanulásra, a társadalmi folyamatokban való eligazodásra. A közismereti tantárgyak alacsony óraszámja miatt kevés az esély arra, hogy a szakmunkás-bizonyítvánnyal rendelkezők eljussanak az érettségiig. (A 2010/2013. Oktatási Évkönyv statisztikai tájékoztató szerint az adott tanévben összesen: szakiskolában 130 319-en, gimnáziumban 228 315-en, szakközépiskolában 258 233-an tanultak.)

Az állam kiemeli a gyermeket a „káros” családi környezetből. A szülő hároméves korában köteles beírni gyermekét az óvodába, akár akarja, akár nem. Itt készítik fel a gyermekeket a kormányhivatalok dicsőítésére. Az óvodából iskolába lépő gyermeknek egész nap bent kell tartózkodnia az általános iskolában. A reggel nyolctól délután 16 óráig tartó általános iskolai felkészítés keretében akár 32-34 órát is tanulnia kell egy hatéves, első évfolyamos tanulónak. Az egész napos iskolai benttartózkodás során nincs lehetőség pihenésre, szórakozásra, alvásra. Az iskola nem köteles gondoskodni a tanuló étkezéséről sem. A házi feladatok elkészítése otthon, az iskola után, este történik. A pedagógus hétvégére és tanítási szünetekre annyi házi feladatot adhat, amennyit akar. A hatéves tanulónak többet kell dolgoznia, mint a felnőtteknek.

Egy új, a mai demokratikus ellenzék által felállított kormány legkorábbi intézkedései közé kell hogy tartozzon az oktatás felszabadítása, az ország, a közösség szolgálatába állítása. Ennek keretei között meg kell szüntetni az állami intézményfenntartó központot, a Nemzeti Pedagógus Kart. Vissza kell adni a helyi közösségeknek a jogot: dönthessenek iskoláik ügyeiben. Vissza kell adni a szülőknek gyermeküket. A szülő feladata, és nem az államé annak eldöntése, hogy mi legyen gyermekéből. Ehhez az államnak segítséget, támogatást, a választás lehetőségét kell biztosítani. A gyermekeknek vissza kell adni gyermekkorukat, vissza kell adni annak lehetőségét, hogy idehaza megvalósíthassák álmait! Mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget a tanuláshoz, az érettségi megszerzéséhez, a felsőoktatásba való bejutáshoz. Az iskola legyen nyitott, befogadó, készítse fel a tanulókat a világ megértésére, a lehetséges megoldások megkeresésére, a döntés felelősségére! Ehhez kapja meg az önállóságot saját ügyeiben. Döntéseinek korláta csak a gyermek mindenekfelett álló érdeke és az egyenlő bánásmód követelményének következetes érvényesítése legyen. A pedagógus kapja vissza szakmai és módszertani szabadságát! Jövedelme garantálja a tisztességes értelmiségi léthez szükséges feltételeket, ismerje el a többlettudást, az átlagosnál nagyobb munkateljesítményt. Munkáját a tanulói, szülői elégedettség alapján ítéli meg.

Ha azt kérdezi valaki, miért tépi balsors a magyar évszázadok óta? Bátran lehet a válasz erre kérdésre: mert nem volt szabad az oktatás, nem volt szabad az oktatáshoz való hozzáférés. A cél, a feladat adott: ki kell emelni a sajtószabadságot, a véleménynyilvánítás szabadságát, a tanítás és a tanulás szabadságát abból a közös sírból, amelybe ez a hatalom eltemette. Ez a mi munkánk, és nem is kevés!

AZ ISKOLA VILÁGA NAGYÍTÓ ALATT

A város és iskolai címmel kerekasztal-beszélgetést tartott a közoktatásról a Városért Egyesület május 28-án Budapesten. A moderátor, **Horváth Csaba**, a Fővárosi Közgyűlés tagja, az egyesület elnöke arról kérdezte a vendégeket, hogy az elmúlt öt év kormányzati intézkedései után milyen helyzetben vannak az iskolák ma Budapesten, milyen lehetőségeik vannak tanároknak, diákoknak, szülőknek, hogy magas színvonalú szolgáltatást nyújtsanak, illetve kapjanak. Kinek milyen felelőssége van abban, hogy mi történik a tantermekben? Mennyire határozza meg a napi működést az, hogy ki a fenntartója az intézménynek? Mi lenne a közös jövő?

A válaszokat **Galló Istvánné**, a PSZ elnöke, **Horn György**, az Alapítványi és Magániskolák Egyesületének elnöke, az AKG igazgatója, **Mendrey László**, a PDSZ elnöke, **Ónody-Molnár Dóra** újságíró és **Papp Mária**, a Wallenberg Humán Középiskola korábbi igazgatója adta meg a mintegy 20 főnyi hallgatóság előtt. Pedig kár volt kihagyni az eseményt azoknak, akik oly szívesen híresztelik magukról, hogy az oktatást mindennél fontosabbnak tartják, ahogy azoknak is, akik fennhangon hirdetik, hogy most már jó lenne, ha tenne valaki valamit az iskolával, az oktatással, mert sok mindent megvilágító vita tanúi lehettek volna, sőt ötleteik beforduló fülekre is lettek volna.

A mai közoktatás értékelését Galló Istvánné végezte el, akinek összefoglalását arról, hogy mi történt a közoktatás rendszerében az elmúlt öt évben, minden jelenlevő elfogadta. Kiderült, abban nincs vita, hogy a közoktatás rendszere korrekcióra szorult, de

a Fidesz-KDNP-kormány teljesen felborította a nagyjából konszenzusos alapokat, egyszerűen nyúlt hozzá a fenntartáshoz és a finanszírozáshoz. Miközben magasabb bért és a pedagógusok presztízsének emelését ígerte, az intézmények és a pedagógusok autonómiáját korlátozta, pénzt vont ki az oktatásból, leszállította a tankötelezettség korlátját. Ezzel és a szakképzés átalakításával lemondott évi mintegy tízezer tovább nem tanuló gyerekről, az elitképzés lehetőségét pedig leszűkítette, és elsősorban az egyházi intézmények számára biztosítja. A lebutított közoktatás is csak egy eszköz volt arra, hogy a szülő kezéből kivegye a nevelést. A radikális változtatásoknak az volt a céljuk, hogy nem kérdező, gombot nyomogató alattvalókat neveljen az iskola. Az elmúlt három-négy évben a magyar társadalom nem látta ennek az átalakításnak a veszélyét, de most már a szülők is a bőrükön érzik ezt. A vita résztvevői egyetértettek az elemzésben. Szóba került

még ezenkívül a kreativitás, az integráció, illetve a szegregáció kérdése, az, hogy a pedagógus-szülő-gyerek egyenrangú, partneri kapcsolata teheti sikeressé az oktatást. Bár ezekben a kérdésekben más-más álláspontot képviseltek a jelenlevők, abban ismét egyetértettek, hogy a közoktatásban változtatásra van szükség. S hogy milyen legyen az iskola világa? Túlzott központosítás, államosítás, a tanszabadság megvonása nélküli, a pedagógusokat becsléjük meg, biztosítsák az őket segítő apparátust, a vezetés építsen a szakma véleményére, hogy olyan iskolát lehessen megvalósítani, ahol a gyerekek jól érzik magukat. Alkotmányos demokrácia mellett iskolaszervezeti reformra van szükség, olyanra, amely megnyitja a mobilitási utakat, hogy minél több gyerek tanulhasson. Ám ezen változtatásokat csak fokozatosan lenne szabad végrehajtani, mert a radikális változtatásokat az iskola-rendszer nem viselné el.

A GYEREKKORI MESÉK HATALMA

Mi a 14–18 évesek véleménye könyvekről, olvasásról, irodalomról?

Általános az egyetértés abban, hogy az 1995 után születettek gondolkodásukban, kulturálistermék-fogyasztási szokásaikban, kapcsolatgazdálkodásukban lényegesen eltérnek a korábbi nemzedékektől. Ők az elsők a történelem során, akik a fontos ismereteket nem szüleiktől sajátítják el, hanem épp ők azok, akik okítják az előző generációt a digitális technikára, sajátosságaira. A „digitális bennszülöttek” másképp gondolkodnak olvasásról, irodalomról. A Magyar Olvasástársaság elnöke, *dr. Gombos Péter*, a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karának docense, *Hevérné Kanyó Andrea*, a Magyar Olvasástársaság tagja, a Kaposvári Egyetem Gyakorló Általános Iskola tanítója és mentora, valamint *Kiss Gábor*, a Magyar Olvasástársaság Tanácsának tagja, a Kaposvári Egyetem Egyetemi Könyvtárának igazgatója felmérést készített minderről. Az alábbiakban ebből olvashatnak részletet.

Kommunikációs szakemberek, pszichológusok, agykutatók vagy épp pedagógusok más-más szempontból írták le jellemzőiket, mégis hasonlóan vélekednek az úgynevezett „digitális bennszülöttekről” (Prensky, 2012). E generációt ismernünk kell a tekintetben is, mit gondolnak az olvasásról, az irodalomról. Megváltozott fiziológiai sajátosságai (Gyarmathy, 2012) alapján is feltételezhetjük, hogy e téren jelentősen eltérnek az előző nemzedékektől.

Általában egyetértés van abban, hogy ez az 1995 után született korosztály – amelyet valójában mindegy, hogy X, I, C, Y vagy épp Z generációnak hívunk – gondolkodásában, kulturálistermék-fogyasztási szokásaiban, kapcsolatgazdálkodásában lényegesen eltér a korábbi nemzedékektől. Külön érdekesség, hogy jelenlegi diákjaink az elsők a történelem során, akik nem a szüleiktől sajátítottak el fontos, gyakran előkerülő, gyakran használatban lévő ismereteket. Sőt jellemzően ők okítják az előző generációt a digitális technika

és kultúra sajátosságaival kapcsolatban (Varga, 2012). (Ez a kiváltság viszont aligha „örök-lődik”, az ő gyermekeik vélhetően már nem lesznek előnyben a szüleikhez képest.)

Az információszerzés lett a fontosabb

Ami számunkra ennél is érdekesebb, az az, hogy a „Z-k” érezhetően másképp viszonyulnak az olvasáshoz és az irodalomhoz is. „A digitális korban senki nem olvas már ugyanolyan hatékonyan, mint a múlt században. A hosszú tájleírásokat átugorja gyakran még az irodalmat kedvelő olvasó is. A képzetalkotás által nyert élmények ismeretét, tudást jelentettek, amíg képekben nem volt elérhető annyi információ, mint manapság.” (Gyarmathy, 2012) Emellett e generáció tartózkodik az élményszerző olvasástól, helyette az információszerzés lett fontosabb, érdekesebb számukra. (Greenfield, P. 2009) Pedagógusként, egyetemi oktatóként és könyvtárosként is érzékeltük, érzékeliük a változást. Fontos a terminus, így, jelző és minősítés nélkül. Értékelésre ezúttal nem vállalkozunk, ám a változás jellegére és részben az okaira is kíváncsiak voltunk – ez indított bennünket az alábbiakban leírt, 2012 őszétől 2013 tavaszáig végzett kutatás megtervezésére, majd elvégzésére.

A netgeneráció olvasási attitűdje

Tanulmányunkban az 1995 után született, középiskolás korosztály olvasási szokásait vizsgáltuk 548 fős, nem reprezentatív, kérdőíves felméréssel. A kutatásból az derült ki,

szabadidejük legnagyobb részét barátaikkal közösen töltik, az olvasás – legyen szó ismeretközlő vagy szépirodalomról – utolsó előtti az időtöltést bemutató rangsorban. Leggyakoribb a napi egy-két órás internetezés, eközben a legtöbb időt csetelésre és közösségi oldalak látogatására fordítják. A kérdőívek szerint a diákok csaknem 86 százaléka olvas el évente legalább egy könyvet, s több mint 30 százalékuk elit olvasó (vagyis legalább havi egy könyvet elolvasó), azonban ezeket az adatokat óvatosan kell kezelni.

A fantasztikus regény a legnépszerűbb

Jelentős a nemek szerinti eltérés az olvasási szokásokban, a szinte soha nem olvasók közt csaknem dupla annyian vannak a fiúk. A legnépszerűbb műfajnak a fantasztikus regény bizonyult, s „generációs könyvidolgozó” tekinthetünk a Harry Potter és az Alkonyat sorozatokra. Rámutatunk, hogy a gyermekkorban hallgatott mesék gyakorisága befolyásolja a későbbi olvasási szokásokat, akár csak a világhálón töltött idő: érdekes módon azonban nem a legkevesebbet internetező olvasnak legtovább, hanem akik mértékletesen használják a számítógép nyújtotta lehetőségeket. Az olvasás presztízse töretlen, azonban az irodalom mint tantárgy meglehetősen elidegenedett a diákoktól, melynek egyik oka az lehet, hogy a fiatalok kikapcsolódást, szórakozást várnak a könyvektől, ezt azonban a középiskolai kötelező olvasmányoktól nem kapják meg.

NAGY SEGÍTSÉG KISTÉRSÉGEKNEK

Eredményt hirdetnek a „diákok pénzügyi oktatása” lappályázaton, amelyet 2015. március 11-én indított útjára a K&H Csoport a 47 leghátrányosabb helyzetű kistérség iskolái számára az alapszintű pénzügyi ismeretek oktatásának segítése és támogatása céljából. Most 37 kistelepülés iskolái örülhetnek a gépeknek a bank jóvoltából.

A pályázattal a K&H célja a pénzügyi oktatás tanmenetbe építésének támogatása, az okos pénzügyi döntések minél fiatalabb korban, játékos formában való elsajátítása, valamint az oktatáshoz szükséges eszközök számának növelése volt. Az általános iskolák a pénzügyi oktatásról szóló elképzelések leírásával és kivitelezési tervével nevezhettek, kitérve a laptopok képzésen belüli használatára is.

Az érvényes pályázatokat hatagú zsűri értékelte. A kiválasztott iskolák között a K&H által korábban használt, 64 darab laptop talált gazdára mintegy 2,5 millió forint értékben. A legjobb pályázatokat két

darab, míg a többi pályamunkát egy darab számítógéppel díjazta a K&H Csoport. A legtöbb sikeres pályázat Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar és Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből érkezett, a három megyéből összesen 19 eredményes pályamunkát adtak be, így ide kerül a gépek több mint fele: azaz 38 darab laptop. Emellett Bács-Kiskun, Baranya, Békés, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Heves, Nógrád, Tolna és Somogy megyébe is jutott a laptopokból. A 37 díjazott intézményben összesen 10 404 diák tanul – ennyien örülhetnek jövő szeptembertől a számítógépeknek. A gépeket június végéig kiszállítják.

SZÁMOK MÖGÖTT AZ OKTATÁS

A KSH jelentése szerint nő a sajátos nevelést igénylők száma

Emelkedett a sajátos nevelési igényű (SNI) gyerekek száma: az óvodákban 4,5 százalékkal lettek többen, míg az általános iskolákban 1,6 százalékos a plusz. Eközben csaknem 50 ezerrel kevesebben vettek részt a mostani tanévben nappali tagozatos oktatásban-nevelésben, mint tavaly – derül ki a KSH legfrissebb oktatási jelentéséből. A folyamatosan csökkenő diáklétszáma egyre több pedagógus jut, emellett nőtt a nem állami fenntartású általános iskolák és gimnáziumok aránya is.

Óvodai nevelésben vagy különböző szintű nappali képzésekben az elmúlt tanévben 1,758 millió gyermek és fiatal vett részt, ez csaknem 46 ezerrel kevesebb az előző tanév létszámánál – derül ki a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) 2014/2015-ös tanévre vonatkozó oktatási jelentéséből. Az összefoglaló szerint 321,5 ezer gyerek jár óvodába, 748,5 ezren általános iskolába, a közép fokú oktatás rendszerében 471 ezer fiatal tanul, felsőoktatási intézményben pedig 217 ezer. Míg a diákok egyre kevesebben vannak, addig a tanárok egyre többen: 153 ezer pedagógus dolgozott a köznevelési intézményekben, kétezerrel több, mint tavaly. A növekedés az óvodákban, a gimnáziumokban és az általános iskolákban jelentkezett, miközben a szakiskolákban kevesebb lett a tanár.

Óvodások és óvodák

Óvodai nevelésben 321,5 ezer gyermek részesül, számuk – folytatva az előző tanév csökkenő tendenciáját – további közel 9 ezer fővel kevesebb, ami a 3–6 éves népesség létszámcsökkenésének következménye. A 2014/2015-ös tanévben a sajátos nevelési igényű (SNI) óvodás gyermekek száma 4,5 százalékos növekedéssel 7500 főre emelkedett, többségük (81 százalék) integrált nevelésben részesül. Az óvodások számának csökkenése az óvodapedagógusok létszámának kismértékű (mintegy 400 fős) növekedésével társul – ezzel létszámuk meghaladja a 31 ezer főt –, ebből adódóan az egy pedagógusra jutó gyermeklétszám tíz főre javult. Egy óvodai csoportra az előző tanévhez hasonlóan 22 gyermek jut. Az óvodákban országos szinten fokozódik a férőhelykihasználatlanság (jelen tanévben 85 fő jut száz férőhelyre), ugyanakkor helyi, települési szinten sok esetben férőhelyhiány jelentkezik. Az óvodabővítési program keretében az önkormányzatok uniós és hazai forrásokra is pályázhatnak az óvodai férőhelyek számának bővítése és a férőhelyhiány megszüntetése céljából. A jövőben a háromévesek számára kötelezővé váló óvodai nevelés miatt jelentősen növekvő igényre lehet számítani.

Általános általánosságok

A 2014/2015-ös tanévben az általános iskolai tanulók száma 748,5 ezer volt, mind-

össze 700 fővel több, mint egy évvel korábban. Az első évfolyamra beiratkozottak száma 6 ezer fővel, 5,6 százalékkal kevesebb a 2013-as tanévkezdőkhöz. Az első osztályosok esetében közel 4 százalékponttal 31 százalékra növekedett a hatévesek részaránya.

Az általános iskolai pedagógusok száma a 2014/2015-ös tanévben az előző tanévhez képest 2,4 százalékkal (76 ezerre) emelkedett, nagyobb mértékben, mint a tanulók. Így az egy tanárra jutó diákok száma 9,9 főre csökkent, ugyanakkor az egy osztályra jutó átlagos tanulói létszám 20,2 főben állandósult.

A 2006-ban általános iskolát kezdők létszámcsökkenésével összhangban 2014-ben 2100-zal, 2,3 százalékkal volt kevesebb a nyolcadik évfolyamot sikeresen befejezettek száma, mint az azt megelőző tanév végén. A 89 ezer végzett közül szinte valamennyien középfokú intézményben folytatták tanulmányaikat.

Középiskolás fokon

2014-ben a középfokú oktatási intézmények nappali rendszerű képzéseire beiratkozottak száma 6,2 százalékkal, 471 ezer főre esett vissza. A középfokon tanulók 40 százaléka (189 ezer fő) szakközépiskolában, 39 százaléka (182 ezer fő) gimnáziumban, 21 százaléka (100 ezer fő) érettségit nem adó szakiskolában tanult. A létszámcsökkenés eltérő mértékben érintette az egyes iskolatípusokat. Míg a szakiskolákban 12, a szakközépiskolákban 7,2, addig a gimnáziumokban 1,7 százalékkal kevesebb a diák. Ennek következtében tovább nőtt a gimnázisták aránya a középfokon tanulók között. Az előző tanévhez képest a nemek szerinti összetételben nem történt jelentős változás. Mindkét nem továbbra is az érettségit adó képzéseket részesíti előnyben, a lányok 84, a fiúk 74 százaléka középiskolában tanul. Míg a gimnáziumokban leánytöbbség jellemző (57 százalék), addig a szakiskolákban a fiúk aránya a magasabb (63 százalék). A szakközépiskolákban megmaradt az előző tanévi fiú-leány eloszlás: 52–48 százalék.

Mit tanulnak a középiskolában?

A középfokú oktatásban az SNI-tanulók száma és aránya a szakiskolák esetében a legmagasabb (14,6 százalék), mert a speciá-

lis szakiskolákban kizárólag a sajátos nevelési igényűk miatt a többi tanulóval együtt haladásra képteleneket oktatják. Ebből adódóan az integráltan oktatott SNI-tanulók aránya a szakiskolákban a legalacsonyabb (48 százalék). Ezzel szemben a középiskolákban oktatott 7100 SNI-tanuló 97 százaléka integráltan tanul. A szakiskolák, szakközépiskolák szakképző évfolyamain idén 143,5 ezren, 9 ezer fővel kevesebben tanulnak, mint egy évvel korábban. A szakközépiskoláknál 9,6, míg a szakiskolák esetében 3,9 százalékos volt a csökkenés.

A szakiskolák esetén a szakképzésben részesülők 90 százaléka a műszaki tudományok, szolgáltatás vagy a gazdaság és irányítás képzési terület egyikén tanul. A szakközépiskolákban, igaz, eltérő sorrendben, de szintén ezek a képzési területek a legnépszerűbbek, továbbá az egészségügy, szociális gondoskodás, valamint a művészeti területek is jelentős arányban vonzzák a tanulókat.

Korai iskolaelhagyók

A 18–24 éves népességből azokat nevezzük korai iskolaelhagyóknak, akik az oktatási, képzési rendszerből végzettség nélkül vagy alacsony szintű (legfeljebb alapfokú) végzettséggel kerülnek ki, és semmiféle további oktatásban, képzésben nem vesznek részt. Az Európa 2020 stratégiai célkitűzésével összhangban Magyarország vállalta, hogy az ún. korai iskolaelhagyók arányát 2020-ig 10 százalékra csökkenti. 2014-ben az előző évhez képest 0,5 százalékponttal csökkent a mutató értéke, és országos szinten 11,4 százalék volt. De míg a férfiaknál megmaradt a 12,5 százalékos lemorzsolódási arány, addig a nők körében – az 1,1 százalékpontos javulás következtében – a célértéket megközelítő, 10,3 százalék lett. Területileg is jelentősek az eltérések. A leszakadók aránya továbbra is Észak-Magyarországon a legmagasabb (18,4 százalék), Közép-Magyarországon a legalacsonyabb (7,2 százalék).

Hídprogramok

A korai iskolaelhagyók arányát csökkentő, a korábban lemorzsolódott tanulók képzésbe történő visszatérési lehetőségét biztosító oktatási formaként jelentek meg a Köznevelési Hídprogramok. *(Folytatás a 15. oldalon)*

JÚLIUSTÓL MÁR NEM A KLIK AZ ÚR

Országosan 557 közép fokú feladatellátási helyet vesz át júliustól az NGM

Hét somogyi, országosan pedig 557 közép fokú oktatási intézményt – egészen pontosan feladatellátási helyet – vesz át július elsejétől a Klebelsberg Intézményfenntartó Központtól (Klik) a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM).

A Magyar Közlönyben megjelentek szerint négy kaposvári iskola tíz feladatellátási helyszínnel, valamint egy-egy barcsi, marcali és nagyatádi intézmény két-két helyszínnel kerül át az NGM-hez. A régióban Baranyában kilenc intézményt 21 feladatellátási helyen, Tolnában négy iskolát 17 helyen – egy kaposvári telephelyen is – érint az átszervezés. Egyes iskolákban a megosztott fenntartás mellett döntött a kormány, országosan több mint 200 szakképző pedig továbbra is a Klik fenntartásában marad.

Nagy kérdés, mi lesz azokkal a – jellemzően közismereti tárgyakat oktató – peda-

gógusokkal, akik eddig egy vegyes iskolában mindkét iskolatípusban tanítottak, hiszen adott esetben más-más fenntartóhoz kerülhetnek, s így elveszíthetik óráik egy részét.

Czunyiné Bertalan Judit közoktatási államtitkár a bárdudvarnoki óvoda átadó-ünnepségén ezzel kapcsolatban újságírói kérdésre elmondta: a fenntartóváltás nem érinti az oktatói létszámot, hiszen a gyermekek száma megmarad, s így ugyanannyi nevelőtanárra, ugyanannyi kollégiumi nevelőtanárra lesz szükség. A pedagógus-szakszervezetek vezetői viszont attól tartanak, az átalakítások elbocsátásokkal járnak majd.

A közoktatásban amúgy további változások is jönnek: a 2016–2017-es tanévtől bevezetnek egy új iskolatípust, a szakgimnáziumot, mely érettségi mellett OKJ-s szakképesítést is ad majd.

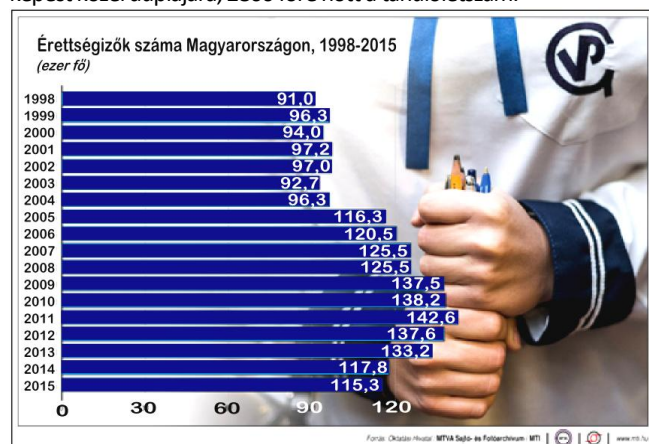
A Nemzetgazdasági Minisztériumhoz átkerülő somogyi iskolák

Eötvös Loránd Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium (Kaposvár) – feladatellátási helyek száma három; Széchenyi István Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakképző Iskola (Kaposvár) – feladatellátási helyek száma három; Noszlopy Gáspár Közgazdasági Szakközépiskola (Kaposvár), feladatellátási helyek száma kettő; Szigeti-Gyula János Egészségügyi Szakképző Iskola (Kaposvár) – feladatellátási helyek száma kettő; Ipari és Kereskedelmi Szakképző Iskola (Barcs) – feladatellátási helyek száma kettő; Szakképző Iskola (Marcali) – feladatellátási helyek száma kettő; Ady Endre Gimnázium és Szakközépiskola (Nagyatád) – feladatellátási helyek száma kettő.

SZÁMOK MÖGÖTT AZ OKTATÁS

(Folytatás a 14. oldalról)

A Híd I. programban az általános iskolai végzettséggel rendelkező, de közép fokú iskolába sikertelenül felvételizett tanuló folytathatja tanulmányait az általános iskola kezdeményezésére. A Híd II. program keretében az alapfokú végzettség nélküli, de legalább hat osztályt sikeresen befejezett, tanköteles korú vagy idősebb fiatalokat képeznek, a program elvégzésével alapfokú végzettséget igazoló tanúsítvány, valamint részsakképesítést igazoló szakmai bizonyítvány szerzhető. A Híd I. program nappali képzéseinek az idei tanévben 129 fő vett részt, míg a Híd II. program keretében a 2013-as kezdő tanévhez képest közel duplájára, 2800 főre nőtt a tanulólétszám.

Sajátos nevelést igényelnek

Emelkedett a sajátos nevelési igényű (SNI) gyerekek száma: az óvodákban 4,5 százalékkal lettek többen, így jelenleg 7500-an vannak az SNI-s gyerekek, míg az általános iskolákban 1,6 százalékos a plusz, ami összesen 52 500 SNI-s diákot jelent. A különleges bánásmódot igénylő tanulók aránya az elmúlt évekhez hasonlóan most is a Dél-Alföldön a legmagasabb (11 százalék) és az Észak-Alföldön a legalacsonyabb (5 százalék) – jegyzi meg a tanulmány. A hátrányos helyzetű diákok aránya a szakiskolákban a legmagasabb (19 százalék) és a gimnázium-

mokban a legalacsonyabb (4,3 százalék). Hasonló sorrend figyelhető meg a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók arányában is: míg a szakiskolákban és az általános iskolákban minden tizedik tanuló halmozottan hátrányos helyzetű, addig a gimnáziumokban csupán minden századik. 2014-ben az előző tanévnél 2,3 százalékkal kevesebben, 89 ezren fejezték be sikeresen a nyolcadik évfolyamot, érettségit viszont többen tettek, mint 2013-ban, 69 ezren.

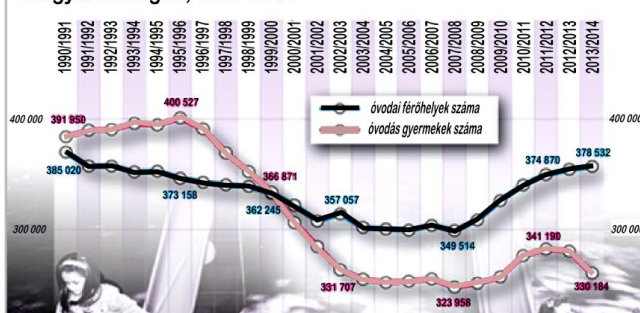
Étkezés és fogatkozás

Az iskolai étkeztetésben részesülő általános iskolások aránya az előző évhez képest 0,8 százalékponttal tovább emelkedett, így 78 százalékot ért el. Részarányuk továbbra is az Észak-Alföldön és a Dél-Dunántúlon a legmagasabb (84 és 82 százalék), a Közép-Dunántúlon pedig a legalacsonyabb (72 százalék).

A közneveléssel ellátási helyek száma nagyjából változatlan maradt, jelenleg 10 829 helyszínen folyik oktatás. Megfigyelhető ugyanakkor némi belső átrendeződés: míg a szakképző intézmények között több lett az állami fenntartású iskola, az óvodák, általános iskolák és gimnáziumok esetében a nem állami fenntartású intézmények aránya emelkedett. A diákság fogyatkozása sem egyenletes: míg a szakiskolákban 12, a szakközépiskolában pedig 7,2 százalékkal lettek kevesebben a tanulók, a gimnáziumokban mindössze 1,7 százalékkal mérséklődött a létszám.

Forrás: KSH

Az óvodás gyermekek és az óvodai férőhelyek száma Magyarországon, 1990-2014

PEDAGÓGUSNAPI KITÜNTETÉSEK

Az év egyik legemberibb napja a pedagógusnap. Ezen a napon köszönet jár mindazoknak, akik eredményesen dolgoznak a jövő formálásán, szívből vállalt hivatásuknak nap mint nap maradéktalanul eleget tesznek. A Pedagógusok Szakszervezete ezen a napon Eötvös József-emlékéremmel tünteti ki a kollégákat. Nekik, és azoknak, akik a szaktárcától, illetve a megyei, városi előljáróktól kapták meg az elismerést, tiszta szívből gratulálunk! A teljes névsort hely hiányában nem tudjuk közzétenni, itt csak azok neve olvasható, akiknek tevékenységét a PSZ által adományozott díjjal honorálta a szakszervezet. A 2015. június 11-ei központi ünnepségen Galló Istvánné nyújtotta át az elismeréseket.

A központi ünnepségen, Budapesten, a PSZ székházában...

ELNÖKSÉGI DICSÉRET: **Erdőháti Imréné** (Sáránd), nyugdíjas, alapszervezeti titkár, Debrecen városi és körzeti bizottságának tisztségviselője, több cikluson át kongresszusi küldött, majd városi és körzeti bizottsági elnök volt; **Nagyné Tokár Anikó** (Budapest), tanár, a főváros V. kerületének titkára; **Rab Dénesné** (Székesfehérvár), nyugdíjas, alapszervezeti titkár, az óvodai bizottság vezetője; **Varga Ferencné** (Cegléd), nyugdíjas, alapszervezeti titkár, intézőbizottsági tag volt, jelenleg a nyugdíjas tagozat elnökhelyettese.

ARANY FOKOZAT: **Jámbor Ferencné** (Székesfehérvár), igazgatóhelyettes, megyei elnök, székesfehérvári járási és települési titkára; **Kuritár Zoltánné** (Budapest), nyugdíjas igazgatóhelyettes, a PSZ Budapesti Szervezete Intézőbizottságának tagja; **Mayer Gyuláné** (Cegléd), nyugdíjas óvodapedagógus, hosszú éveken át az érdekegyeztető tanács munkájában is részt vett; **Mihókné Pluhár Teréz** (Székesfehérvár), igazgató; **Nagy Ágostonné** (Nemesvámos), nyugdíjas, a PSZ veszprémi Laczkó Dezső Nyugdíjas tagozatának aktív résztvevője, gazdasági ügyintézője; **Nagy Imre** (Szekszárd), középiskolai tanár, járási intézményi titkár, megyei elnökhelyettes, kongresszusi küldött; **Pólya Ágnes** (Makó), tanító, alapszervezeti titkár; **Pósáné Kaszás Csilla** (Hegyeshalom), tanító, alapszervezeti titkár, járási IB-tag; **Szabad Ferenc** (Veszprém), nyugdíjas, volt PSZ intézményi alapszervezeti titkár, a PSZ megyei intézőbizottsága elnöke, a kongresszusi jelölő-

bizottság tagja, kongresszusi küldött; **Torma Tiborné** (Győr), pedagógus, járási és városi titkár, Győr város titkára és OV-tag volt, jelenleg járási titkár, **Virágos Lajosné** (Sáránd), pedagógus, bizottsági tag, járási titkárhelyettes.

EZÜST FOKOZAT: **Boros Gábor** (Budapest), nyugdíjas, a nyugdíjas egyesület elnökhelyettese; **Boros Gáborné dr.** (Budapest), nyugdíjas, a kerület nevelési tanácsadójának vezetője volt, a tagkönyvek, segélyek, üdülések, nyilvántartások ügyintézője; **Csontos Andrásné** (Szolnok), tanító, alapszervezeti titkár; **Dávid Zoltánné** (Nyírttelek), óvónő, települési és alapszervezeti titkár; **Ferencz Józsefné** (Nyíregyháza), tanár, alapszervezeti titkár; **Markó Lászlóné** (Mosonmagyaróvár), tanító, oktatási informatikus, alapszervezeti titkár; **Németh Ilona Éva** (Veszprém), tanító, fejlesztőpedagógus, alapszervezeti titkár, megyei IB-tag, kongresszusi küldött; **Palotai Kornélia** (Pécs), tanító, szakszervezeti titkár, bizalmi; **Simó Jánosné** (Pilis), tanító, a PSZ gyermekotthoni, gyermekvédelmi szervezetének titkára; **Szabóné Dobos Csilla** (Dunakiliti), tanító, alapszervezeti titkár; **Szentirmay Cecília** (Monor), tanár, intézményi, járási titkár; **Takács Pál György** (Tura), iskola-vezető, a PSZ Gyermekvédelmi Tagozatának elnöke, a PSZ ÜT tagja; **Tamás Ferenc** (Kalocsa), középiskolai tanár, alapszervezeti titkár; **Tóth Balázné** (Komló), kisgyermeknevelő, alapszervezeti titkár, járási IB-tag.

BRONZ FOKOZAT: **Bercsényiné Lantos**

Györgyi (Pécs), óvodapedagógus, zene-óvoda-vezető pedagógus, alapszervezeti titkár, városi titkár, járási IB-tag, megyei IB-tag, megyei segélyezési bizottság vezetője, kongresszusi küldött; **Gerebenné Tóth Éva** (Budapest), a PSZ Országos Iroda irattárosa; **Holcsikné Brummer Mária** (Budapest), nyugdíjas nyugdíjas-klub-vezető, tagozatvezető, az ONYT IB tagja, MASZSZ-küldött, NYOSZ-delegált; **Kovácsné Szendrei Borbála** (Karcag), intézményvezető; **Magyar Józsefné** (Zalaszentgrót), nyugdíjas dajka; **Nagy Mihály-né** (Makó), nyugdíjas, a Nyugdíjas Tagozat vezetője; **Nagy Mónika** (Budapest), a PSZ Országos Iroda pénztárosa, alapszervezetének gazdasági felelőse volt; **Pallay Ágnes** (Mezőkövesd), pedagógus, angol-nyelv-tanár, alapszervezeti titkár; **Petőczné Halma Ella** (Győr), adminisztrátor, Győr városi és járási adminisztrátor és pénztáros; **Szilágyi Zoltán** (Pécs), megyei gyermekvédelmi tagozatvezető, alapszervezeti titkár, az országos gyermekvédelmi tagozat IB-tagja; **Szoboszlai Sándorné** (Budapest), a PSZ Országos Iroda portása; **Szóllásné Török Csilla** (Veszprém), óvodapedagógus, fejlesztőpedagógus, alapszervezeti titkár, KÖÉT-tag, körzeti óvodai titkár; **Takács-Gubicza Melinda** (Veszprém), óvodapedagógus, közoktatási vezető, alapszervezeti titkár, gazdasági felelős, körzeti óvodai titkár; **Vargáné Horváth Erika** (Veszprém), ügyvitellellátó, a megyei szervezet alkalmazottja, járási megyei szervezet pénzügyi, ügyviteli és adminisztrációs munkatársa.

Bács-Kiskun megyében...

ARANY FOKOZAT: **Barna Pongrácné** (Baja), pedagógus, alapszervezeti, járási titkár; **E. Kovács Imréné** (Baja), pedagógus, volt titkár és főbizalmi, majd intézményvezető.

Budapesten, a XIII. kerületben...

EZÜST FOKOZAT: **Schreyer László** (Budapest), nyugdíjas pedagógus, számvizsgáló.

Csongrád megyében, Szentesen...

EZÜST FOKOZAT: **Faragó Péterné**, nyugdíjas pedagógus. BRONZ FOKOZAT: **Balog Béláné**, nyugdíjas pedagógus; **Csapiné Matos Ibolya**, tanár; **Szabó Hankó Judit**, tanár, volt alapszervezeti titkár; **Koós né Káré Tímea**, tanár; **Kunstár Györgyné**, óvónő; **Szabó Zsanett**, tanár; **Varga Zoltánné**.

EÖTVÖS JÓZSEF-EMLÉKPLAKETT KITÜNTETÉS 2015

Az Eötvös József-emlékplakettet alapítása, 2000 óta adományozza a Pedagógusok Szakszervezete azoknak a településeknek és önkormányzatoknak, amelyek a lehetőségeikhez mérten a legtöbbet teszik az oktatási-nevelési intézmények színvonalas fenntartásáért, azok eredményes működéséért, és ahol a szakmai és munkavállalói érdekeket egyaránt figyelembe veszik. Az alábbiakban a rangos kitüntetést az idén elnyerő önkormányzatot mutatjuk be.

ENCS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

A polgármester: Szeles András. A képviselő-testület létszáma: 8+1 fő. Az önkormányzat által fenntartott nevelési-oktatási intézmények: 1 óvoda.

A fenntartó már több évtizede bizonyítja, hogy maximálisan betartja a törvényi előírásokat, figyelembe véve a helyi igényeket. A szakmai irányítás magas színvonalú, fo-

lyamatosan figyelemmel kíséri az intézményi szakmai munkát.

A Pedagógusok Szakszervezete rendezvényein, értekezletein a szakreferens gyakori résztvevő, felszólalásaiban elismeri a dolgozók innovatív, hozzáértő igyekezetét. A költségvetési forrásokat mindig biztosította a zavartalan, eredményes működéshez elengedhetetlen személyi és tárgyi feltételekhez, a dolgozók munkahelyének biztosításához.

Az intézményvezető kinevezésénél a nevelőtestület véleményét maximálisan figyelembe vette. Az intézményben dolgozókat a testület a színházlátogatás költségeihez való hozzájárulással támogatja, amivel fellendíti a város kulturális életét.

A Pedagógusok Szakszervezete ezzel a kitüntetéssel köszöni meg az önkormányzatnak a több évtizedes együttműködését.

PEDAGÓGUSNAPI KITÜNTETÉSEK

Fejér megyében ...

ARANY FOKOZAT: **Dóczi Julianna** (Zámoly), óvodapedagógus, óvodavezető-helyettes; **Kiss Zoltánné** (Szabadbattyán), tanár, volt alapszervezeti titkár.

EZÜST FOKOZAT: **Csibri Istvánné** (Duna-

újváros), tanító, alapszervezeti titkár; **Éliás Miklósné** (Dunaújváros), tanító, alapszervezeti titkár, városi és járási IB-tag; **Szepesvári Zsoltné** (Székesfehérvár), igazgatóhelyettes.

BRONZ FOKOZAT: **László Jánosné** (Szabadbattyán), gazdasági ügyintéző; **Sziliné Kozell Katalin** (Székesfehérvár), pedagógus; **Varróné Vizvári Adrienn** (Székesfehérvár), tanító.

Győr-Moson-Sopron megyében...

BRONZ FOKOZAT: **Margliné Szigeti Zsuzsa** (Lébény), óvónő, alapszervezeti titkár; **Mészáros Zoltánné** (Halászi), óvónő, alapszervezeti titkár.

Heves megyében...

ARANY FOKOZAT: **Balákné Kovács Klára** (Eger), előadó, alapszervezeti titkár. EZÜST FOKOZAT: **Barcza Józsefné** (Parád), nyugdíjasklub-vezető; **Osváth Péter** (Eger), képzésfelelős. BRONZ FOKOZAT: **Bozsik Istvánné** (Parád), dajka; **Józsa László** (Eger), tanító, járási titkár; **Kovács Dóra** (Eger), informatikaoktató, képzésfelelős; **László Evelin** (Eger), jógaoktató, képzésfelelős.

Komárom-Esztergom megyében...

EZÜST FOKOZAT: **Szabóné Herczegh Ildikó** (Komárom), tanár, alapszervezeti titkár; **Szedresi Károly** (Tatabánya), igazgatóhelyettes; **Zilahiné Ágoston Bernadette** (Tatabánya), tanító.

Tolna megyében...

ARANY FOKOZAT: **Takács Gábor** (Szakcs), tanító, intézményi titkár, járási titkárhelyettes.

Pedagógusnap az Országos Irodában

Bizonyára kellemes és szép emlék marad június 11-e annak a negyvenhárom kiváló szakszervezeti munkát is végző pedagógusnak, akik ezen a napon veszik át kitüntetésüket a Pedagógusok Szakszervezetének Országos Irodájában. A feldíszített székházban az idei pedagógusnapi ünnepség a szokásjognak megfelelően néhány köszöntő szóval kezdődik, ezután a kitüntetettek **Pécsi Ildikó** Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművésznőnek az előadásában gyönyörködhetnek majd. Az érdemes és kiváló művész, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja nagy örömmel készült arra, hogy a kitüntetettek számára megszépítse az ünnepet, első hívásra elvállalta a PSZ felkérését a közreműködésre.

A harminckilenc, a szakszervezetért és az egyéb területen kiváló munkát végző Eötvös József-emlékéremben, valamint a négy Elnökségi Dicséretben részesített vendéget és hozzátartozóikat **Galló Istvánné**, a PSZ elnöke is köszönti majd, mielőtt átadja nekik a megérdemelt kitüntetést.

KÖTELEZŐ TÁRGY LESZ A HOLOKAUSZT TÖRTÉNETE A PÁZMÁNYON

Az antiszemitizmus megelőzésének leghatékonyabb módja a nevelés, az oktatás

Kötelező tárgyként tanulnak a holokausztról a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) hallgatói szeptembertől – jelentette be Szuromi Szabolcs, az egyetem rektora május 26-án Budapesten. Szuromi Szabolcs kiemelte: a holokauszt és emlékezete című tárgy a „bevezetés a katolikus hit rendszerébe” kurzus mellett, az alapozó közismereti tárgyak között kap helyet, és a PPKE valamennyi karán, bármilyen képzésen tanulmányokat folytató hallgatók számára a diploma megszerzésének előfeltétele lesz.

Szuromi Szabolcs, a PPKE rektorának ismertetése szerint a kurzus tartalmát a Tel-avivi Egyetem két professzora, *Dina Porat* és *Raphael Vago* dolgozta ki „szem előtt tartva a magyar sajátosságokat”. Szuromi Szabolcs idézett a II. vatikáni zsinaton elfogadott, *Nostra aetate* kezdetű dokumentumból, amely kimondja, hogy „az egyház (...) megemlékezően a zsidókkal közös örökségről, nem politikai megfontolásokról, hanem evangéliumi vallásos szeretettől indítva fejezi ki sajnálatát a gyűlölet az üldözések és az antiszemita megnyilvánulások miatt”, bár mikor és bárki részéről érték a zsidókat. Felidézte: egy évvel ezelőtt a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia és a PPKE által szervezett konferencián *Ilan Mor*, Izrael budapesti nagykövete beszélt arról, hogy az antiszemitizmus megelőzésének leghatékonyabb módja a nevelés az oktatási rendszer minden szintjén. Elmondása szerint ezt a kijelentést „komolyan megfontolva” kezdeményezte Izrael nagykövetségével egyeztetve a holokausztról szóló tantárgy bevezetését.

A PPKE rektora reményét fejezte ki, hogy

a kezdeményezés hozzájárulhat „az új generációk hiteles gondolkodásának alakításához”, és példaértékű lehet nem csak a hazai felsőoktatásban.

Ilan Mor izraeli nagykövet európai viszonylatban is egyedülállónak nevezte a PPKE kezdeményezését. Az oktatás jelentőségét hangsúlyozva arról beszélt, azt nem az egyetemen, nem a közoktatásban és nem is az óvodában kell elkezdni, hanem már ott-hon. „A szülők jelentik a GPS-t gyermekeik számára” – mondta, hozzátéve, ha azonban ez az útmutatás hiányzik, azt az iskolában kell pótolni. A 70 évvel ezelőtti holokauszt része a magyarság identitásának, és a szembenézés a múlttal része annak a folyamatnak, melynek során Magyarország demokratikusabb országgá válhat – hangsúlyozta.

Ilan Mor kitért arra is, hogy sajnálatos módon a katolikus és a zsidó emberek körében sem eléggé ismert a *Nostra aetate* kezdetű dokumentum, amely felmenti a zsidóságot a „klasszikus antiszemitizmus” alapját képező vád alól, amely szerint ők gyilkolták meg Jézust.

A PPKE rektora hangsúlyozta a közismereti tárgyak oktatásának fontosságát, mert, mint mondta, a közismeret az, ami „olyan radikálisan hanyatlott az elmúlt időszakban, hogy feltétlenül szükséges a tények közlése”. Meggyőződése – mondta –, hogy sok kijelentés „nem rosszindulatból, hanem az alapvető ismeretek hiánya miatt hangzik el”. Minden felsőoktatási intézményben tényszerű ismeretést kívánnak a második világháború után elkövetett kitelepítések is.

Szuromi Szabolcs kitért arra is, hogy az elmúlt években az MKPK „prominens személyiségei” többször elmondták, hogy az antiszemitizmus semmilyen formája nem egyeztethető össze a katolikus hittel. Ebből egyenesen következik – hangsúlyozta –, hogy „a katolikus egyetem kötelezettsége fölvalni azt, ami hozzátartozik a katolikus identitás tanításához”, ezért szerepel a két tárgy egymás mellett. A „bevezetés a katolikus hit rendszerébe” kurzus első harmada az Őszö-vetség tanítása, és a többi részében is hangsúlyos a zsidó–keresztény erkölcs és kultúra ismertetése.

Forrás: MTI

JÁKÓB CSILLAGA

Szunyogh Szabolcs most megjelent könyvét a zsidóságról minden tanárnak a figyelmébe ajánljuk!

A Talmud leír egy történetet, amikor az Örökkévaló bele szeretne szólni egy jogi vitába, bevetve teljes isteni tekintélyét. *Azon a napon rabbi Eliézer a világ összes ellenvetését előhozta. De nem fogadták el tőle,* írja a Talmud. Eliézer rabbi ezután, álláspontja helyességének bizonyítására, az Úrhoz folyamodott, könyörögni kezdett: *Uram, tégy csodát! Bizonyítsd be, hogy nekem van igazam! Ha nekem van igazam, ez a szentjánoskenyérfa ugorjon arrébb!* És így történt, a szentjánoskenyérfa arrébb ugrott, de a többi rabbi azt mondta: *bocsánat, az ember érveivel bizonyít, nem szentjánoskenyérfával.* Ezek után rabbi Eliézer megismételte a csodát egy vízeséssel és a tanház falaival is. A szentjánoskenyérfa elmozdult helyéről, a vízesés visszahúzódott, a tanház falai pedig meghajoltak, a bölcsek mégsem fogadták el ezeket a természetfölötti eseményeket bizonyítékként. *Barátom,* mondták neki, *vagy vannak érveid, vagy nincsenek. Mi az érvekre hallgatunk.*

Ezzel a tanmesével indul Szunyogh Szabolcs Jákó csillaga című legújabb, a Noran Libro kiadásában megjelent könyve. A zsidókról eddig tankönyveink csak a holokauszt kapcsán írtak valamennyit. A magyar történelemben játszott szerepükről, kultúrájukról, vallásukról, etikájukról, humorukról semmit. Szunyogh Szabolcs most ennek a hiánusnak a pótlására vállalkozott. Előszavában azt írja: „Az igazságot kelle-

ne tanítanunk az iskolákban, de mi magunk is téveszméket tanultunk. Ez az ország is sokgyökerű, több etnikum közös műve. Amikor a Kárpát-medencében együtt élő nemzetiségeket nézzük, azt találjuk, hogy róluk csak az ellenük vívott háborúk kapcsán tudósítanak a tankönyvek. Ez torz nézőpont: csőlást okoz, az idegengyűlölet és az önbecsapás alapja.

Másféleképpen felnövő új nemzedéket szeretnénk, amely realisabban értékeli a világot? Amely nem esik téveszmék áldozatául? Amely ki tudja használni az együttműködés és az egymástól való kölcsönös tanulás lehetőségét? Ez a könyv ebben szeretne segíteni. Bemutatja a zsidó vallást, az ünnepeket, a szokásokat, a zsidó életvitelt, a zsidóság szent könyveit: a Héber Bibliát és a Talmudot, a zsidóság történelmét, a magyarországi zsidó műemlékeket, a legismertebb antiszemita vádakat, kiindulópontjait, következményeiket és cáfolataikat, a zsidósággal kapcsolatos történelmi személyeket, Izrael Állam életét. Részletesen szól a zsidó kultúra és életmód értékeiről. Bemutatja a nők tiszteletét a zsidó közösségekben, a zsidó vallás jog demokratikus szerkezetét, a zsidó vallás racionális problémamegközelítését, az emberközpontú moralitást, a kultúra iránti nyitottságot, a zsidó nevelést, valamint a zsidó humort, amely még a legnehezebb helyzetekben is meg tud nevetetni.”

Karinthy Frigyes

RÖHÖG AZ EGÉSZ OSZTÁLY

Az ördög bújt az osztályba. Reggel, mikor bejöttünk, új szemétládát találtunk. Szép, nagy szemétláda, politúros. Azonnal kiderült, hogy egész kényelmesen el lehet férni benne.

A szemetet természetesen kiszedjük belőle, és szépen eltranszírozzuk a tetején. Ehhez művészi ösztön kell. Körös-körül egyenlő távolságban kenyérbelek jönnek: közepére, mint valami dísz tárgyak, egy nagy darab szalonnahéj. Mindenki rendez valamit, régi vasakat, tollszárazakat viszünk a szemétkiállításra, amit belépődíj mellett mutogat a Deckner.

A második tízpercben váratlanul kitör a cédularagasztás. Először Kelemen hátán jelenik meg egy rövid jelentés, mely tudtul adja, hogy az illető önmagát „szamar”-nak minősíti, s ezt minden külön értesítés helyett állandóan reklamírozni óhajtja. Kelemennek aztán bizalmasan meg súgja valaki, hogy elhátároztuk, cédulát ragasztunk Roboz hátára, Kelemen röhög magában, és csakhamar feltűz egy hasonló cédulát Roboz hátára. Roboz már öt perce röhög velünk együtt Kelemen céduláján. Kelemen már fuldoklik, hunyorog a szemével – a röhögés nő, dagad, egyre vidámabb lesz, orkánná fajul – de minél jobban röhögnek ők egymáson, mi annál jobban röhögünk őrjítjuk.

Aztán a következő dolgot találja ki valaki. Az ember odamegy például Auerhez, aki szorgalmasan ír valamit: lihegve nekiszalad, lázasan, örömtől feldúlt arccal – kapkodó hangon karonragadja. „Gyere, gyere, gyorsan...” fuldokolja, és viszi magával. Auer kapkod, nem érti. „Na mi az, mit történt, hová?”, kérdi izgatottan és ijedten, és szedi a lábát. A másik nem felel, lihegve cipeli, keresztülvonszolja a folyosón, felrohan vele a harmadik emeletre. Auer agyán villámgyors iramban többféle lehetőség mozgóképe száguld. A nagybácsija jött meg Amerikából. Az igazgató hívhatja, mert konferencia volt, és ott végre megállapodtak a tanárok, hogy ez az Auer egészen kivételes, érthetetlen zseni, amilyent egy században egyet szül csak a

korszellem, és ezért rögtön ki kell adni neki az érettségi bizonyítványt és ezer korona ösztöndíjat egy nagy beszéd kíséretében, amit a tanári szobában tart az igazgató. A kultusz-miniszter hívhatja, aki itt van a tanárban, direkt miatta jött, mert valaki beküldte neki Auer legutóbbi magyar dolgozatát, amit könnyek között felolvastak az országházban, és Auerrel most kezdet akar fogni a kormány képviselője. A szabadkézi tanár hívhatja, mert egy gazdag mecénás meglátta az ő „Stilizált levélalak” című szépiarajzát, és harmincezer koronáért meg akarja venni a városligeti Feszty-körkép helyére, amit most elárvereztek. Húszezerért is odaadom, gondolja még hirtelen Auer, amint lihegve felérnek a negyedik emeletre. Ott egyszerre a hírvívó, aki eddig egy szót se szólt, elereszti Auer karját, és szép lassan megindul lefelé. Auer csodálkozva utánafordul, a lépcső alján már ott áll az egész osztály és röhög. Auer egy percig áll, marhák, mondja aztán dühösen és jön, szégyenszemre, lefelé, két perc múlva már ő röhög legjobban, mikor Robozzal csinálják végig ugyanezt.

Közben Wlach a táblára lerajzolta Kökörcsin tanár urat alsónadrágban, de különben cilinderrel a fején, amint II. Józsefnek jelentést tesz az osztály magaviseletéről. II. József az orrát piszkálja, és egy üveg Zacherlint nyújt át Kökörcsinnek, aki köszöni alássan, és jól húz az üvegből.

Zajcsek ordít, hogy őt nem hagyják tanulni, végre fogja magát, beül az új szemétládaiba, magára húzza a fedelét, s orrhagon énekel. Wlach jelt ad, egyszerre mindenki elhallgat és feláll. Zajcsek rémülten dugja ki a fejét, azt hiszi, a tanár jött be. Vad röhögés. Zajcsek megvetően kiköp a lábából, és undorral magára húzza a fedelet.

Hanem most tényleg belép Kökörcsin. Halálos csend: egyszerre mindnyájuknak eszébe jut Zajcsek, aki a szemétládaiban ül. De Zajcsek másodszor már nem hagyja becsapni magát, nem mozdul.

És most rettenetes óra következik. Az egész osztály egyetlen, hullámozó rekeszizom,

amit képtelen erőfeszítéssel szorít le a halálos röhögés. A fojtott röhögés forróláza lüktet a vérvörös arcokon, és a halántékok kidagadnak. Mindenki a pad fölé hajol. A csönd, melynek fenekén egy esetleges kipukkadás borzasztó réme vonaglik, ingerlően zúg a fülünkben. És vannak elszánt, vakmerő gazemberek az utolsó padokban, akik még feszítik a kritikus hangulatot. A kis Löbl lebújt a padok alá, négykézláb mászkál kényelmesen, körös-körül mászta az osztályt, és egyenként megfogta a lábunkat. A szemétláda gyanúsán mozog. Kökörcsin emelt hangon fejtegeti II. József érdemeit; hátulról meglöknék, egy hang sűg rekedten a fülembe: „Vigyázz, jön a pad alatt Löbl, már a negyedik pad alatt van!” Mindenki felhúzza a lábát a padra: a szájunk reszket a röhögéstől, kétségbeesetten próbálók figyelni, hogy másra tereljem fantáziámat. Kökörcsin lelkesen magyarázza, milyen szép dolog volt II. Józseftől, hogy egy tollvonással visszavonta összes rendeleteit. Az anyja második Jóska! – mondja Eglmayer az utolsó percben hihetetlenül mély gyomorhangon. Auer élesen felszisszen: – Löbl most ért odáig, és belecsípett. Nézd, mondja valaki mellettem, Kökörcsin egyik lába rövidebb lett, mint a másik.

A szemem majd kiugrik. Most... most vége... még egy pillanat... és robban... Ebben a percben a tanár a következő viccet csinálja:

– Auer – mit mozgolódik maga, mint egy sajtkukac?

Soha még bohózatírónak olyan hatása nem volt közönségére. Mint gátját áttépő áradat harsan fel a röhögés. Percekig röhögünk, felszabadulva, hörögve. A tanár csodálkozva néz, és elnézően mosolyog – magában megállapítja, hogy milyen frappáns és ellenállhatatlan humora van neki.

(Van, ami az iskolában minden átalakítás, reform ellenére örök marad, és ez nem más, mint a tanár és a diák egymás közti viszonya. Karinthy Frigyes örökérvényű művével köszöntjük a pedagógusokat. Kellemes vakációt kíván a szerkesztőség!)

BESZÓLÁSOK A MÁBÓL

– Milyen közösségekhez tartozik egy átlagos ember élete során?
– Facebook!

– Elég a beszélgetésből! Szeretnék órát tartani!
– Levegylem a falról?

– Hogy mondják latinul, hogy „Gondolkodom, tehát vagyok”?
– Cogito ergo bumm.

– Melyik balkáni EU-tagországot minősítették vissza 2009 decemberében a nemzetközi hitelszervezetek?

– Magyarország.

– Szeretném látni a szüleidet.
– Hozzak róluk egy fényképet?

– Van házid?
– Van. Töltsek?

A Facebookról jelentjük

ELAVULT ELEMEEK AZ OKTATÁSBAN

Ha azt mondjuk, hogy ez mindig is így volt, az még nem igazolja, hogy ezután is így kell lennie – írja *Ingvi Hrannar* izlandi általános iskolai tanár a blogjában, és felsorol 14 elavult, az oktatás mai célját már leginkább akadályozó megszokást. Az alábbiakban az informatikához kapcsolódóakat mutatjuk be.

1. Számítógépterem

Az az elgondolás, hogy egy teljes osztályt hetente egyszer számítógép elé ültessünk, majd 40 perc múlva visszaküldjük az osztálytermébe, elavult. A számítógép (informatika) nem szabadna, hogy különálló tantárgy legyen. Ez ma már nem elegendő. Ehelyett integráns részét kellene hogy képezze az egész oktatásnak.

2. Elszigetelt osztályterem

„If I had asked the people what they wanted, they would have said faster horses” – *Henry Ford*

Az osztályterem kétféleképpen is lehet elszigetelt. Az egyik, amelyben a szülőket, más tanárokat, vendégeket nem látják szívesen, az ajtók és ablakok állandóan be vannak zárva. Mintha a következőket írnák ki: ne gyere be! Tanítás zajlik, ne zavarj! Az elszigetelés másik módja a négy falon kívüli összes tudás kirekesztése. Például az internet, videók, blogok, honlapok, más tanárok, tudósok virtuális látogatásának (pl. Skype) kizárása.

3. Iskolák, amelyekben nincs WIFI

Azok az iskolák, amelyek nem nyújtanak vezeték nélküli internet elérhetőséget a tanároknak és a tanulóknak, nemcsak elmulasztanak egy nagy lehetőséget a tanításra, de megfosztják a diákokat a tudástól, és korlátozzák a tanulási lehetőségeiket, ezért elavultak.

4. Az okostelefonok és tabletek használatának tiltása

Amikor elveszik a tanulóktól a telefonjaikat és tabletjeiket, ahelyett, hogy a tanítást gazdagítanák velük, az elavult. Bár most nagyobb processzorteljesítmény van a telefonokban, mint ami a NASA rendelkezésére állt, amikor embert küldtek a Holdra 1969-ben, a diákok többsége mégis csak közösségi kapcsolattartásra és játékokra használja ezeket az eszközöket. Talán, mert nem tudnak róla, mi másra lehetne még.

Andreas Schleicher (2010): „Schools have to prepare students for jobs that have not yet been created, technologies that have not yet been invented and problems that we don't know will arise.”

5. Iskolai rendszergazda

Itthon is ismert jelenség: egyetlen személy, aki felelős az iskola összes számítógépéért egy ablak nélküli irodában az iskola alagsorában, körülveve kiöregedett számítógépekkel. Ő mondja meg a tanároknak, hogy milyen eszközöket és szoftvereket használhatnak, és melyiket nem. Ehelyett ma olyan technikai segédekre, asszisztensekre lenne inkább szükség, akik megmutatják, hogy a technológiát hogyan lehet olcsóbban és hatékonyabban a tanárok által feltárt problémák megoldására fordítani.

6. Tanárok, akik nem osztják meg, amit csinálnak

A tanárok, akik észrevétlenül dolgoznak, nem tweetelnek, blogolnak és vitatják meg ötleteiket másokkal a világ körül, elavultak. A tanárok már nem helyi munkát végeznek, hanem globálisat, és a tanárok munkája, hogy megosszák a külvilággal, amit ők és amit mások csinálnak. Ha egy tanár már nem tanul, és nem fejlődik a korrallal, akkor nem szabadna másokat sem tanítania.

7. Iskolák, amelyeknek nincs Facebook- vagy Twitter-fiókja

Azok az iskolák, amelyek azt gondolják, hogy hetente egyszer egy cikk közzététele az iskolai honlapon, és havonta egy hírlevél kiküldése elegendő, elavultak.

8. Hagyományos könyvtárak

A könyvtárak, amelyek csak könyveket és táblajátékokat kínálnak, ma már elavultak. A XXI. századi könyvtárnak az iskola szívében a helye, ahol mind a tanárok, mind a diákok kikapcsolódhatnak, választ és tanácsot kaphatnak, illetve hozzáférést a legújabb technológiákhoz: videó, hangvágás, 3D-nyomtatás, programozás.

Ingvi Hrannar, izlandi általános iskolai tanár

